

Aloittavan yrityksen perustamisopas

Hämeen Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Visamäki, Liiketalouden koulutusohjelma

Kevät, 2019

Iiro Nurminen

Liiketalous
Visamäki

Tekijä	liron Nurminen	Vuosi 2019
Työn nimi	Aloittavan yrityksen perustamisopas	
Työn ohjaaja	Sari Hanka	

TIIVISTELMÄ

Tämän työn tarkoituksena on tuottaa yritystoiminnan aloittamista mieltäville opas, selvittämään perusasioita ja syventämään yritystoiminnan moniin tärkeisiin asioihin. Opinnäytetyö tehdään Hämeen Ammattikorkeakoulun työelämäpalveluiden toimeksiantona. Ennen yrityksen perustamista tulee tehdä kirjallinen liiketoimintasuunnitelma ja siihen liittyvät laskelmat. Erilaiset laskelmat ovat tärkeitä etenkin rahoitusta haettaessa. Yrittäjyys on jatkuvasti kasvava trendi, ja pienet sekä keskisuuret yritykset ovat tärkeä osa Suomen kansantaloutta.

Tässä oppaassa käydään läpi eri yritysmuotoja kattavasti. Oppaassa käsitellään eri rahoitusvaihtoehtoja sekä rahoitukseen liittyviä vakuuksia. Yrityksen vakuutuksista käsitellään pakollisia vakuutuksia ja tärkeimpiä vapaaehtoisia vakuutuksia.

Yrityksen perustajat, joille perustamistoimet ja yritystoiminnan menestyksenkäs pyörittäminen ei ole tuttua, saavat tästä oppaasta apua moniin näihin asioihin. Yritysmuodon valinta ja rahoituksen tarve on aloittaville yrityksille lähestulkoon aina haasteellista. Onnistuin opinnäytetyössäni tuomaan esille paljon yrityksen perustamiseen liittyviä asioita.

Avainsanat liiketoimintasuunnitelma, talous, rahoitus

Sivut 33 sivua

Bachelor of Business Administration
Visamäki

Author	Iiro Nurminen	Year 2019
Subject	A guide to starting a business	
Supervisors	Sari Hanka	

ABSTRACT

The goal of this thesis is to produce a guide for those who are considering starting a business, to clarify basic aspects relating to founding a company and to delve into the many important facets of conducting business in general. The thesis has been commissioned by the Häme University of Applied Sciences Business Services unit. Before founding a company, it is imperative to compile a written business plan which includes all relevant calculations. These calculations are especially important when seeking financing. Entrepreneurship is a constantly-growing trend, with small and medium-sized enterprises being a vital part of the Finnish economy.

The guide reviews different company forms comprehensively. The guide considers different financing alternatives and the different types of collateral that are involved. Out of corporate insurances, mandatory insurances and the most important voluntary insurances are covered.

Those company founders who are not familiar the founding of a company and running it successfully will receive assistance to many matters regarding these topics from this guide. The selection of the company form and assessing the need for financing is nearly always a challenge for fledgling entrepreneurs. In my thesis I have succeeded to bring out many factors relating to founding a company.

Keywords business plan, economy, finance

Pages 33 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	YRITTÄJYYS NYKYPÄIVÄNÄ	2
2.1	Yrittäjyyden kasvava trendi	2
2.2	Yritystoiminnan tukena	2
2.3	Kevytyrittäjyys.....	3
3	LIKETOIMINTASUUNNITELMA	3
3.1	Yrityksen perustiedot ja yrittäjän osaaminen	4
3.2	Liikeidea	4
3.3	Laskelmat.....	5
3.4	Kilpailija-analyysi.....	6
3.5	Riskienhallinta	6
3.6	Kirjanpito ja laskutus	7
3.7	Markkinointi.....	8
3.8	Referenssit aloittava yritys	9
3.9	Hinnoittelu	9
4	YHTIÖMUODON VALINTA.....	9
4.1	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	10
4.2	Osakeyhtiö	11
4.3	Avoin Yhtiö.....	11
4.4	Kommandiittiyhtiö	12
4.5	Osuuskunta	13
5	YRITYKSEN PERUSTAMINEN	13
5.1	Rekisteröinti.....	14
5.2	Verohallinnon rekisterit.....	16
5.3	Osakassopimus.....	17
5.4	Yhtiöjärjestys	18
5.5	Yhtiösopimus	18
5.6	Sopimukset	18
6	RAHOITUS	19
6.1	Oma- ja vieras pääoma.....	19
6.2	Pankkilaina	20
6.3	Factoring-rahoitus.....	21
6.4	Ulkopuoliset sijoittajat	23
6.5	Julkinen rahoitus	24
7	YRITTÄJÄN VAKUUTUKSET.....	25
7.1	Yrittäjän työttömyysturva	26
8	TOIMINNAN ALOITUKSEN MUISTILISTA.....	26

9 JOHTOPÄÄTÖKSET	27
LÄHTEET.....	29

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on opas yritystoiminnan aloittaville. Tämä opinnäytetyö tehdään Hämeen Ammattikorkeakoulun työelämäpalveluiden toimeksiantona. Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa opas, joka auttaa opiskelijoita yritystoiminnan aloittamisessa ja ymmärtämään mitä kaikkea menestyvän yrityksen tulee ottaa huomioon. Yrityksen perustamisen voi useassa tapauksessa tehdä joustavasti verkossa ja se on melko nopeaa. Lisäksi monenlaiset kevytyrittäjä- ja laskutuspalvelut ovat tuoneet vaihtoehtoja yritystoiminnan aloittamista harkitseville.

Käsittelen työssäni yleisimmät yritysmuodot ja niiden soveltuvuuden eri tilanteisiin. Yhtiömuodon valinta on monelle aloittelevalla kuitenkin iso kysymys, esimerkiksi valitseeko yhtiömuodoksi yksityisen elinkeinoharjoittajan, joka on kevyempi hallinnoltaan vai perustaako osakeyhtiön, joka on yleisin yritysmuoto. Yritystoiminnan perustamisessa tulee esille monia kysymyksiä eri asioihin kuten: yritysmuodon valintaan, yrityksen rekisteröintiin, liiketoimintasuunnitelmaan, kirjanpitoon, vakuutuksiin, rahoitukseen. Käsittelen tässä oppaassa edellä mainittuja asioita, jotta opiskelijat, jotka ovat perustamassa yritystä, saisivat näihin asioihin näkemyksiä.

Tämän opinnäytetyön avulla opin paljon lisää yrityksen perustamisesta ja yrityksen rahoituksesta. Työ tukee myös minun henkilökohtaista osaamistani, sillä työskentelen yrityspuolen asiakkuusneujana rahoitusosalalla.

Käsittelen oppaassani myös liiketoimintasuunnitelman tekemistä, jota ei tulisi ikinä unohtaa, kun on aloittamassa yritystoimintaa. Liiketoimintasuunnitelma on aloittavan yrittäjän kannalta tärkeä etenkin silloin, kun on hakemassa rahoitusta. Liiketoimintasuunnitelma tulee laatia kirjallisena ja siinä tulee panostaan laskelmiin. Liiketoimintasuunnitelma auttaa myös sellaisiin asioihin, joihin ei muuten välttämättä tulisi heti tutustuttua, kuten kilpailija-analyysi, riskienhallinta, markkinointi ja markkinointibudjetin laadinta. Liikeidean kiinnostavuuden kokeilu markkinoilla palkkatyön ohessa on kasvamassa. Moni haluaa ensiksi kokeilla idean toimivuutta ja siihen on helppo ryhtyä erilaisten kevytyrittäjä- ja laskutuspalveluiden avulla.

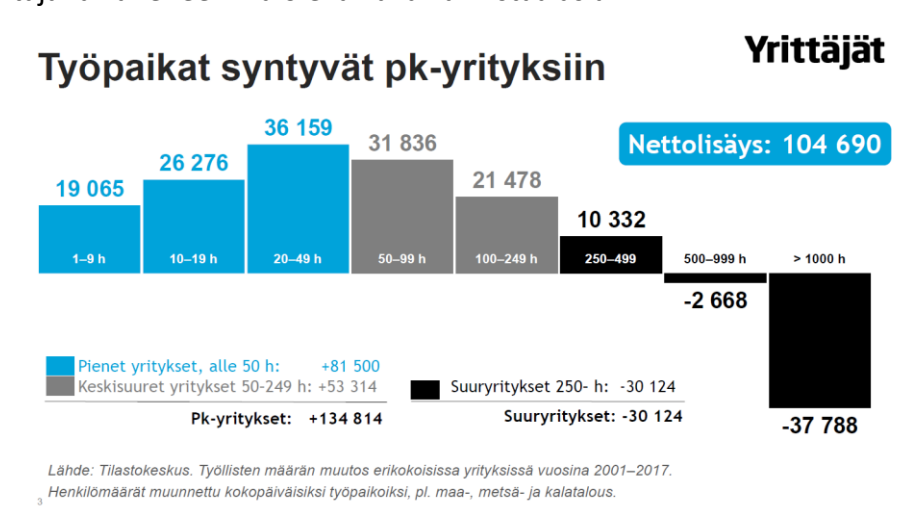
Työssä käsitellään aloittavalle yrittäjälle tärkeimpiä rahoitusmuotoja ja selvennetään mitä on oma- ja vieras pääoma sekä käsitellään pankkilainaan liittyviä kysymyksiä vakuuksien ja hinnoittelun osalta. Rahoitusmuotona aloittavilla yrittäjillä on myös erilaiset julkiset rahoitukset. Julkisista rahoituksista yleisin on TE-toimiston starttiraha. Myös Business Finland tarjoaa rahoitusta erilaisiin tarpeisiin, kuten kasvuun, vientiin ja matkailun kehittämiseen. ELY-keskus taas rahoittaa pieniä- ja keskisuuria yrityksiä yrityksen kehityksen investointeihin.

2 YRITTÄJYYS NYKYPÄIVÄNÄ

Uudet työpaikat ovat syntyneet pieniin ja keskisuuriin (lyhenne pk-yritykset) yrityksiin 2000- luvun alusta alkaen. Pk-yrityksillä tarkoitetaan alle 250 henkilön yrityksiä. Valtaosa suomalaisista yrityksistä on alle 10 työntekijän yrityksiä, vuoden 2017 kaupparekisterin tietojen mukaan kaikista suomalaisista yrityksistä alle 10 työntekijän yrityksiä oli 93,2 %. Aikavälillä 2001- 2007 luotiin 104 690 hengelle työpaikkoja pk-yrityksiin, näistä valtaosa, 81 500 työllistyi yrityksiin, joissa oli alle 50 henkilöä töissä. (Yrittäjät n.d.d).

2.1 Yrittäjyyden kasvava trendi

Yrittäjiä ja yrityksiä tulee joka vuosi lisää. Suomessa on selkeästi trendinä, että PK- yritykset työllistävät yhä enemmän ja suuryritysten osuus työllistäjänä vähenee. Alla oleva kuva vahvistaa asian.

Kuva 1 Suomen Yrittäjät n.d.d.

2.2 Yritystoiminnan tukena

Yritystoiminnan tukena on paljon eri tahoja. Uusyrityskeskuksesta saat maksutonta neuvontaa ja luottamuksellista tukea. Uusyrityskeskuksesta apua saa muun muassa liiketoimintasuunnitelmaan, oikeiden ammattilaisten löytämiseen, neuvontaa yritysideoita toimivuuteen sekä perustamiseen liittyvien asioiden hallintaan. Business Finland tarjoaa apua vientiin ja kansainvälistymiseen, rahoitusta tutkimukseen, tuotekehitykseen ja monenlaiseen liiketoiminnan kehitykseen. Suomen yrittäjät ry:een liittymällä saat tukea ja etuja monenlaisiin asioihin, esimerkiksi lakineuvontaa, jäsenetuja, verkostoja ja konkreettista hyötytietoa. Suomen yrittäjät

ry:een liittyminen on maksullista. Lisätietoa julkisesta yritysrahoituksesta on luettavissa kohdasta 7.5.

2.3 Kevytyrittäjä

Henkilö, joka laskuttaa itse tekemästään työstä laskutuspalvelun avulla on kevytyrittäjä. Kevytyrittäjä on yleisesti käytössä oleva markkinointinimi, laki ei tunne termiä kevytyrittäjä. Kevytyrittäjä on viimeaikoina lisääntynyt tapa toteuttaa liikeideansa esimerkiksi, jos haluat kokeilla tuotteen tai palvelun toimivuutta markkinoilla. Tämän jälkeen voit harkita siirtymistä toiminimelle tai osakeyhtiöön. Kevytyrittäjä on periaatteessa laskutuspalvelun käyttöönottoa, näitä palveluita tarjoaa useampi eri taho ja niiden ominaisuudet eroavat toisistaan. Laskutuspalveluiden avulla viranomaistiedustelut ja byrokratia helpottuvat. Useimmissa laskutuspalveluissa pystyt myös hoitamaan kirjanpitoasi ja verotusta. Käytännössä maksat siis provision laskutuspalvelun käytöstä ja säästät aikaa paperitöiltä. Kevytyrittäjän on kuitenkin hyvä tietää perusasiat kirjanpidosta. Ole huolellinen työttömyysturvastasi ja varmista, miten työttömyysturvasi säilyy, jos toimit sivutoimisena yrittäjänä. Kevytyrittäjän kannattaa myös tutustua vakuutuksiin, mitkä ovat pakollisia ja mitä kannattaa ottaa vapaaehtoisina vakuutuksina. Vakuutuksista kerron lisää kohdassa 8. Kevytyrittäjä on hyvä vaihtoehto, jos haluat kokeilla yritysideoita toimivuutta. Mikäli liiketoiminta lähtee toimimaan, on syytä harkita siirtymistä toiminimiyrittäjäksi tai johonkin muuhun yhtiömuotoon. Toiminimellä pääset eroon laskutuspalveluiden palvelumaksuista. Toiminimellä voit kuitenkin toimia myös esimerkiksi OP-kevytyrittäjänä. (Yrityksen perustaminen n.d.)

3 LIIKETOIMINTASUUNNITELMA

Rakenteeltaan liiketoimintasuunnitelmaa tehdään juuri oman yrityksen tarpeisiin sopivaksi.

Aloittavan yrityksen kannattaa aina laatia kirjallinen liiketoimintasuunnitelma. Liiketoimintasuunnitelman, lyhenteenä LTS, tarkoitus on auttaa yrittäjää itseään, sekä toimia eräänlaisena muistilistana mitä kaikkea tulee ottaa huomioon. Liiketoimintasuunnitelmaa ei tarvitse rakentaa tyhjälle paperille yksin, netistä löytyy paljon erilaisia pohjia, helpottamaan suunnitelman laatimista ja esimerkiksi uusyrityskeskukset tarjoavat ilmaista tukea sen laatimiseen. Hyvä liiketoimintasuunnitelma kertoo lyhyesti sanottuna, miten yritys tekee rahaa. Liiketoimintasuunnitelma voidaan jakaa kahteen osaan: kirjallinen analyysiosio yrityksen strategiasta sekä taulukoita ja laskelmia sisältävät tarkkaan harkitut laskelmat. Hyvän

liiketoimintasuunnitelman pystyy myös esittelemään yhdellä sivulla. Liiketoimintasuunnitelmaa laatiessa on hyvä tiedostaa ja tuoda näkemyksiä yritystoiminnan riskitekijöistä. (Hesso 2015, 1.)

Liiketoimintasuunnitelmaa tarvitset myös silloin, kun olet hakemassa starttirahaa TE-toimistolta. Myös muut rahoittajat, kuten pankit tai liikekumppanit ja tavarantoimittajat saattavat vaatia liiketoimintasuunnitelmaa päästäksesi neuvottelemaan näiden tahojen kanssa. (Uusiyrityskeskus 2019, 16.)

3.1 Yrityksen perustiedot ja yrittäjän osaaminen

Ensimmäisenä kannattaa kuvailla perustietoja ja taustaa yrityksestä. Perustietoihin voit määritellä nimen, toimialan, yhtiömuodon, ja tämän jälkeen kertoa yrittäjän tai yrittäjien omasta osaamisesta.

Oma osaaminen kyseisellä alalla on yksi tärkeimpiä asioita, mikäli olet vakuuttamassa rahoittajia, etenkin jos olet yksityisyrittäjä. Mikäli olet toiminut alalla aikaisemmin tai sinulla on jotain muuta oleellista tietoa omasta osaamisesta, tuo ne selvästi esille liiketoimintasuunnitelmassa. Esimerkiksi työvuodet, ja työt mitä olet tehnyt, sekä koulutuksesi alalle.

3.2 Liikeidea

Yritysidea kertoo, mitä aiot myydä tai tuottaa. Yritysideasta jalostuu liikeidea, kun sinulla on suunnitelmat valmiina ja tiedät kenelle tuotetta myyt sekä miten sen teet. On hyvä pohtia heti alkuun realistisesta ja asiakkaan näkökulmasta, voivatko tuotteesi menestyä markkinoilla. On selvennettävä itselle, miksi asiakkaat ostaisivat tuotetta juuri sinulta, onko se jotenkin erilainen, parempi, hauskempi tai muuten poikkeava idea. Miksi juuri sinun tuotteitasi ostettaisiin? Voit esimerkiksi tuottaa markkinatutkimuksen tai maksaa siitä, että ulkopuolinen taho tekee sen, ja sinä saat pohjaa yritystoiminnan aloittamiseen. Markkinoiden koko ja kysynnän tarve on ohjaava tekijä liikeidean suunnittelussa. (Uusiyrityskeskus 2019, 16- 17).

Liiketoimintasuunnitelmaan kuuluu olennaisena osana liikeidean avaaminen. Tämä auttaa sekä yrittäjää, että mahdollisia rahoittajia ymmärtämään heti, mistä tässä yrityksessä on kyse.

Liikeidea jaetaan usein kolmeen kysymykseen:

Mitä?

Avaa tässä osiossa mahdollisimman selvästi myös ulkopuoliselle taholle, mitä lisäarvoa yritys tuottaa? Mitä tuotteita tai palveluita yritys tuottaa?

Miten?

Tässä kohdassa paljastat sinun pelikirjasi, eli alkavan yrityksen strategia siitä, miten palveluita/tuotteita saadaan asiakkaalle markkinoitua ja myytyä.

Kenelle?

Määrittele tähän kohtaan kenelle palveluita/tuotteita tarjotaan ja miten erotut muista, kilpailussa asiakkaista.

(Hesso 2015, 2.)

3.3 Laskelmat

Liiketoimintasuunnitelmaa laadittaessa tulee tehdä erilaisia laskelmia. Kassavirtalaskelmalla pystyt arvioimaan yrityksen tulevaa kassan tilannetta, rahoituslaskelmalla arvioidaan mistä rahat saadaan ja mihin sitä käytetään, kannattavuuslaskelma kertoo kuinka paljon tuotetta tai palvelua pitää myydä, jotta toiminta saadaan kannattavaksi.

Rahoituslaskelman avulla saat selville rahan tarpeen ja mistä rahat saadaan. Rahoituslaskelma laaditaan kaksijakoiseksi, toiselle puolelle tulee rahan tarve ja toiselle puolelle rahan lähteet. Rahan tarpeita ovat ne hankinnat ja investoinnit, joita täytyy tehdä yritystoiminnan alkuvaiheissa. Rahan tarpeita ovat myös palkat, vakuutukset, kirjanpito, auto, puhelin, toimistotarvikkeet, perustamiskustannukset, alkuvarasto vain muutamia nimetäkseni. Rahan lähteitä voi olla esimerkiksi pankkilaina, Finnveran laina, osakepääoma, omat rahasijoitukset, apporttiomaisuus tai osakaslaina. Starttiraha ei kuulu yrityksen laskelmiin, sillä se on tarkoitettu yrittäjän henkilökohtaisiin menoihin. (Uusyrittäjäkeskus 2019, 18.)

Kannattavuuslaskelma on nimensä veroinen, eli kuinka paljon myyntiä pitää olla, että kaikki kustannukset saadaan katettua. Kun kustannukset ja myynnit ovat saman verran, saavutetaan ns. kriittinen piste. Laskelman avulla saadaan myös myyntimäärien, hintojen ja kustannusten yhdistelmä, jolla päästään asetettuun tavoitteeseen. (Uusyrittäjäkeskus 2019, 19.)

Kassavirtalaskelmalla saat arvion tulevan kassan tilanteesta. Laskelma pakottaa yrittäjän miettimään missä määrin mahdolliset investoinnit tarvitsevat ulkopuolista rahoitusta ja mitä rahoitus tulisi maksamaan. Investoinnit voidaan toki hoitaa myös tulorahoituksella ja siinä kohtaa onkin hyvä varmistaa laskelmien avulla, että kaikki olennaiset osat yrityksen rahoituksen riittävydestä on käsitelty. Laskelman avulla pystyt hahmottamaan esimerkiksi likvidien varojen riittävyyden kesälomien aikana. (Hesso 2015, 9.)

Kuukaudet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kassa kauden alussa												
Kassaanmaksut												
Yhteensä												
Kassastamaksut												
Yhteensä												
Rahoitus												
- lainojen lyhennykset												
+ lainojen nostot												
+ omistajien sijoitukset												
- omistajien yksityisnostot												
Kassa kauden lopussa												

Kuva 2 Hyvä liiketoimintasuunnitelma (Hesso 2015, 9.)

Karkeasti kuvattuna yrityksen kassavirtalaskelman voisi laskea kuvan mukaisella taulukolla.

3.4 Kilpailija-analyysi

Kilpailijan tunnistaminen ei aina ole helppoa, esimerkiksi Filmtownin kilpailija ei ollutkaan Makuuni vaan se oli Netflix ja muut vastaavat verkkopalvelut (Jääskeläinen 2015). Liiketoimintasuunnitelman tärkeä osa on analysoida kilpailijoita. Tällä tavalla saat käsityksen millä markkina-alueella toimit ja ketkä siellä tarjoavat samoja tuotteita tai palveluita. Kilpailija-analyysin olennainen osa on analysoida vahvuudet ja heikkoudet yrityksesi kilpailijoilla (Kyyrönen 2010.) Kyyrösen (2010) mukaan yritys voi parhaimmillaan löytää sellaisen asiakaskunnan, jota muut samalla markkina-alueella toimivat yritykset eivät pysty tarjoamaan.

3.5 Riskienhallinta

Aloittavan yrittäjän on hyvä tunnistaa omaan toimialaan liittyvät riskit ja määrittellä ne. Aloittavan yrittäjän on tiedettävä perusasiat riskienhallinnasta, sellaisia ovat mm. erilaiset viranomaisvaatimukset ja miten niitä tehdään omassa yrityksessä ja miten korjataan puutteet, jos niitä havaitaan. Riskienhallinta liittyy useampaan eri asiaan, yrityksen omaisuuteen,

markkina-asemaan, henkilöstöön, koneisiin, tuotteisiin, markkinointiin tai liiketoimintaympäristöön. Riskienhallinnalla varmistetaan yrityksen toiminnan jatkuvuus ja henkilöstön hyvinvointi. Riskienhallinnalla pyritään vähentämään kaikkea yrityksessä tehtävää toimintaa ja niistä aiheutuvia vahinkoja, sekä vahinkojen suuruuden vähentämistä. Riskienhallinta on ennakoivaa, tietoista, suunnitelmallista ja järjestelmällistä. Riskienhallintaprosessi alkaa riskien tunnistamisesta ja niiden arvioimisesta. Tämän jälkeen tehdään suunnitelma riskien vähentämiseksi. Viimeinen vaihe on tilanteiden seuranta. Riskin sattuessa pyritään oppimaan vahingoista. Suurena ongelmana on, ettei riskejä tunnisteta tai niitä pidetään jonkun muun tehtävänä, kuin kyseisen riskin tunnistajan itse tehtävänä. Riskien tunnistamiseen tarvitaan henkilöstön tuntemista ja heidän osaamisen ja kokemuksen myötä tullutta viisautta riskienhallintaan. Yhtenä apuna riskienhallintaan kuuluu kunnolliset palaverikäytännöt. Riskienhallinnan asiantuntijoita on monia eri tahoja. Luontaisesti eri vakuutusyhtiöt, viranomaisilta saa monesti konsultoivaa apua maksutta tai hyvin edullisesti, yksityiset konsultit ovat usein rajanneet osaamisen johonkin yksityiskohdasta tietoa vaativaan osaamiseen, tutkimuslaitokset ja korkeakoulut tarjoavat yrityksille erilaisia apuja, laajentamalla omaa yritysverkostoa saat mahdollisesti apua asiantuntijoilta. (Suomen Riskienhallintayhdistys n.d.)

3.6 Kirjanpito ja laskutus

Yrittäjän tulee miettiä tarkasti, miten hoitaa kirjanpito ja lähes aina on järkevintä antaa ammattilaisen hoitaa kirjanpito. Yrittäjän tulee kuitenkin olla perillä oman yrityksen kirjanpidosta ja tietää mikä on yrittäjän omalla vastuulla kirjanpidossa. Vero- ja viranomaismaksut sekä milloin niitä on maksettava, on oltava tiedossa jokaisella yrittäjällä. (Hesso 2015, 1.)

Mikäli tuntuu haastavalta löytää kirjanpitäjä, voit hakea apua esimerkiksi uusyrityskeskuksilta, heillä on luotettava kontaktiverkosto. Kirjanpitäjistä voi olla hyötyä myös rahoitusasioissa, talousjohtamisessa ja niihin liittyvissä ohjelmistoissa ja mahdollisissa erityispiirteissä toimialallasi. Tarkista kuitenkin aina mitä palveluita tilitoimistot tarjoavat ja lue huolella sopimus läpi, että ymmärrät mitä kuuluu sinun ja mitä kirjanpitäjän vastuulle. Muista myös, että nämä sinun tulee säilyttää vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä: tilinpäätös, toimintakertomus, kirjanpidot, tililuettelo sekä luettelo kirjanpidoista. Lisäksi tositteet, sekä kirjeenvaihto koskien liiketapahtumia tai jokin muu kirjanpitoaineistoa varmentava liiketapahtuma on säilytettävä vähintään 6 vuotta lukien sen vuoden lopusta, jolloin tilikausi on päättynyt. (Yrittäjät n.d.b)

Laskutus on alkavan yrittäjän laitettava heti kuntoon, tutustu huolella erilaisiin laskutusvaihtoehtoihin. Moni yritys ottaa nykyään vastaan vain

verkkolaskuja, joka onkin kustannustehokas ja hyvä keino laskuttaa. Verkkolaskussa on valmiina laskuun vaadittavat tiedot. Verkkolaskut lähtevät sähköisestä taloushallinnon ohjelmasta tai pankista, jolloin verkkolaskut lähtevät heti taloushallinnon järjestelmiin, eikä lasku jää välttämättä roikkumaan yksin hyväksyjän vastuulle. Sähköpostilaskut ovat myös hyvin yleisiä, ne lähetetään pdf-muodossa. Osalle voidaan toimittaa myös paperilaskuja, mutta niissä käytännöt vaihtelevat yrityksittäin, miten he ottavat niitä vastaan. Usein paperilaskut tulee lähettää skannaukseen erilliseen laskutuspalveluun. Valmiita laskutusohjelmia löydät myös eri internet sivustoilta, tutustu huolella verohallinnon sivuilta laskumerkintävaatimuksiin, mitä laskussa on oltava, jotta siinä on juuri sinun tarpeidesi ja verottajan vaatimusten mukaiset oikeat tiedot. Voit myös tutustua verkossa toimivien laskutuspalveluiden tarjontaan, yleensä nämä veloittavat muutaman prosentin palvelumaksun laskun loppusummasta. Laskutukseen liittyy myös perintä, voi käydä tilanteita, joissa asiakas ei maksa. Huolehdi, että olet selvillä milloin voit siirtää asian perintätoimistolle. (Yrittäjät n.d.c)

3.7 Markkinointi

Markkinoinnilla tavoittelet potentiaalisten asiakkaiden kuulevan yrityksestäsi. Markkinointia on myös se, kun joku kehuu tai huonossa tapauksessa haukkuu yritystäsi. Markkinointi on monikanavaista ja sitä tapahtuu aina, kun asiakas on jollain tapaa tekemisessä yrityksesi kanssa. Verkkosivusto on ensimmäisiä konkreettisia markkinointitoimenpiteitä, jota yrittäjän kannattaa miettiä. Verkkosivustoa tehdessä kannattaa muistaa, että se antaa asiakkaallesi ensivaikutelman yrityksestä ja, jos se on huono, sitä voi olla vaikea korjata jatkossa. Uutiskirjeet ovat myös toimiva tapa markkinoida yritystäsi, uutiskirjeitä varten tarvitset tietysti yhteystietoja, kelle voit lähettää uutiskirjeitä. Yleisin tapa kerätä yhteystietoja on verkkosivustolla täytettävä lomake. Muista myös, että kuluttajalta tarvitset luvan mainosviestin lähettämiseen. Sosiaalisen median markkinointia voi tehdä monella eri sivustolla ja varsinkin kustannustehokkaasti, mutta markkinointia ei kannata jättää yhden sosiaalisen media kanavan varaan. Mikäli yrityksellä on verkkosivusto, voit ostaa Google Adwordsin kautta sinne liikennettä, myös Twitter ja Facebook tarjoaa maksullista näkyvyyttä. Myös markkinointiin kannattaa uhrata alkuvaiheessa riittävästi panoksia ja tehdä sitä suunnitelmallisesti. Voit esimerkiksi luoda markkinointikalenterin, jonka avulla voit luoda myös markkinointibudjetin, helpottaaksesi yrityksen talouden ennustettavuutta. Yksi erottautumiskeino on alkaa kirjoittaa blogia, jossa tuot yrityksen osaamista ja palveluita esille. (Jääskeläinen 2015, *Markkinointi mahdollistaa myynnin.*)

3.8 Referenssit aloittava yritys

Pienillä ja aloittavilla yrityksillä voi olla ongelmia uskottavuuden kanssa. Etenkin tuotteen ollessa uusi tai innovatiivinen, voi uskottavuus olla todellinen kulmakivi. Onkin tutkittu melko laajasti, että referenssien käyttö on todella järkevää ja korostuu juuri alkuvaiheen yrityksillä. Ensimmäiset asiakkaat vaativat myyntiponnisteluja todennäköisesti enemmän. Kannattaakin siis hankkia referenssejä jokaiselta asiakkaalta tehostamaan myyntiä ja markkinointia jatkossa. Referenssin käyttöön tulee pyytää asiakkaalta lupa. (Sekki & Niemi. 2016, 37). Esimerkiksi rakennusalaalla yrityksen täytyy osoittaa soveltuvuutensa haluttuun projektiin referensseillä. (Hannu, Rakentamisen Laatu 2016.)

3.9 Hinnoittelu

Yrityksen yksi tärkeimmistä asioista on hinnoittelu. On olemassa monia tapoja miettiä oikeaa hinnoittelua, välillä kuulee sanottavan näin: mitä haluat sinulle jäävän käteen niin kerro se vähintään kahdella ja näin saat laskun asiakkaalle. Mikäli hinnoittelu on liian alhaista, on vaikea saada katetta riittävästi. Toisaalta, jos hinnoittelet liian korkealle, ei liikevaihtoa välttämättä tule ollenkaan, koska et saa asiakkaita. Hinnoittelu on kuitenkin hyvä laskea auki, jotta ymmärrät mahdollisimman tarkasti kaikki sivukulut ja voit välttää myös alihinnoittelun työllesi. Saatat myös menettää ne asiakkaat, jotka todellisuudessa haluat, pieleen menneellä hinnoittelulla. On myös järkevää tarkistaa kilpailijoiden hinnoittelu, mutta näitä on syytä tarkistella kriittisesti, sillä eri yrityksillä hinnoitteluun vaikuttaa eri tekijät. Hinnoittelu on myös yksi yrityksen isoimpia erottautumiskeinoja kilpailijoista. Hinnoittelussa on huomioitava kaikki mahdolliset sivukulut, koska yrittäjänä maksat ne itse. Sivukuluja on monenlaisia; verot, puhelinliittymät, taloushallinnon kulut, työvälitteet, kurssit, markkinointi, asiakashankinta, vakuutukset ja matkakulut. Alkuvaiheessa kannattaa hinnoitella tarpeeksi korkeat hinnat, jälkepäin on paljon hankalampaa nostaa hintoja. Hinnoitteluun liittyy myös sopimusten tekeminen, tee realistiset tavoitteet ajan käytölle ja tee sopimukset aina kirjallisena. Hinnoittelussa tulee miettiä asiakkaan tarpeita, usein asiakas haluaa tietää hinnan etukäteen, jolloin on hyvä sopia urakkapalkkio. Urakkapalkkio voi olla aloittavalle yrittäjälle haasteellista, joten tämäkin kannattaa laskea, mihin urakasopimus perustuu. Aina ei kuitenkaan ole mahdollista käyttää urakkapalkkiota, joten tällöin on hyvä käyttää tuntiperusteista hinnoittelua. (Holvi 2019, *Hinnoitteluopas pienyrittäjille*. 3-7.)

4 YHTIÖMUODON VALINTA

Yhtiömuodon valinta on monesti aloittavalle yrittäjälle ensimmäisiä päätöksiä. Osakeyhtiötä suositellaan, jos on riskejä, toiminimeä on helppo pyörittää. Mutta milloin kannattaa valita avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö, mikä sopii juuri sinulle? Yksinkertaista ja helppoa vastausta ei ole antaa, ensiksi täytyy tutustua yhtiön toimialaan, laajuuteen, riskeihin ja kuinka yrityksestä on tarkoitus nostaa varoja. Pääoman tarve sekä yhtiöön kuuluvien henkilöiden lukumäärä vaikuttaa yritysmuodon valintaan.

Uuden yhtiön toimintamuodon valintaan liittyy monia kysymyksiä ja usein toimintamuodon valintaan vaikuttavat monet tekijät, kuten toiminnan laajuus, mahdolliset riskit, miten varoja käytetään ja kuinka yritystä hallinnoidaan. Verotus on myös yksi toimintamuodon valitsemiseen liittyvä tekijä, varojen käytön ja toiminnan laajuuden (esim. toimiminen konsernissa) osalta. Osakeyhtiömuodossa voi olla hyötyjä yrittäjän kokonaisveroasteelle, mikäli osa toiminnasta syntyneistä voittovaroista voidaan jättää yhtiöön, eikä kaikkia voittoja nosteta heti osinkoina. Etenkin, kun toiminnan tavoitteena on kasvaa ja on tarkoituksena jättää osa yhtiön voittovaroista yhtiöön, on järkevää perustaa tällaista toimintaa varten osakeyhtiö. Henkilöyhtiö voi olla edullisempaa ja helpompaa hallinnoida, kun toiminnasta syntyneitä varoja tarvitaan yrittäjän elämistä varten. (Honkamäki, Kujanpää & Pennanen 2018, 29.)

Usein on järkevää käydä valitsemallasi kirjanpitäjällä keskustelemassa myös yritysmuodon valinnasta. Saat kokeneelta ammattilaiselta monia erilaisia näkökulmia asiaan. Kirjanpitäjäsi voi myös auttaa perustamistoi-
menpiteissä.

4.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityinen elinkeinonharjoittaja eli toiminimi on luonnollisen henkilön harjoittamaa liiketoimintaa yksin tai yhdessä puolison kanssa, yritys kuitenkin rekisteröidään vain toisen puolison nimiin. Yrittäjä tekee yksin päätökset ja on myös vastuussa henkilökohtaisella omaisuudellaan yrityksen sitoumuksista, kuten veloista. Yrittäjä saa itselle yritystoiminnan tuotot, mutta on myös henkilökohtaisesti vastuussa yritystoiminnan tappioista. Suomessa toimiakseen on yksityisellä elinkeinonharjoittajalla oltava pysyvä asuinpaikka Euroopan talousalueella. Tässä yritysmuodossa ei ole hallitusta eikä toimitusjohtajaa. Yrittäjä ei maksa itselle palkkaa vaan nostaa yrityksen tililtä yksityisottoja. Palkkaa ei voi myöskään maksaa puolisolleen tai alle 14-vuotiaalle lapselleen. Veroa maksetaan yrityksen vuosittaisen tuloksen perusteella. Kirjanpidolla yrityksen tulee pitää omat henkilökohtaiset rahat erillään yrityksen varoista. Tämä yritysmuoto on helppo perustaa ja hallinnoida. Tämä yritysmuoto sopii esimerkiksi pientä yritystoimintaa aloittavalle. (Uusyrittäjäkeskus 2019, 46–47).

4.2 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö on yleisin yritysmuoto Suomessa vuonna 2019 kaupparekisteritietojen mukaan. Patentti- ja rekisterihallituksen tietojen mukaan 2.1.2019 osakeyhtiötä on suomen kaupparekisterissä 272 084 ja toiseksi eniten yrityksistä on kaupparekisteritietojen mukaan yksityisiä elinkeinonharjoittajia 208 599. Yhteensä yrityksiä on tuolla päivämäärällä 611 608. (Patentti- ja rekisterihallitus 2019).

Osakeyhtiössä osakkeenomistajat eivät vastaa yhtiön sitoumuksista, kuin sillä pääomalla, minkä he ovat yhtiöön sijoittaneet. Toisaalta osakkeenomistajat ovat voineet olla takaamassa osakeyhtiön lainoja henkilökohtaisella omaisuudella, jolloin he voivat joutua henkilökohtaisesti vastaamaan niistä sitoumuksista. Kuten todettua osakeyhtiö on suomen yleisen yhtiömuoto, joten on peruteltua todeta, että se toimii kaikenlaiseen liiketoimintaan ja sen suurimpia etuja on yllä mainittu rajattu vastuu sitoumuksista. (Holopainen 2015, 31–32.)

Osakeyhtiön perustamiseen riittää yksi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Hallitus on osakeyhtiön ainoa pakollinen toimielin. Ellei yhtiöjärjestys toisin määrää, tulee hallituksessa olla 1-3 varsinaista jäsentä. Mikäli hallituksen muodostaa vähemmän kuin 3 jäsentä tulee hallituksessa olla ainakin yksi varajäsen. Mikäli hallituksessa on useita jäseniä, tulee hallitukselle valita puheenjohtaja. Puheenjohtajan valitsee hallitus, ellei yhtiöjärjestys toisin määrää tai hallitusta valitessa ei ole toisin päätetty. Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta, kirjanpidon ja varainhoidon valvonta riittävää. Toimitusjohtajan valinta ei ole pakollista osakeyhtiössä, mutta se voidaan valita ja valinnan tekee hallitus. Toimitusjohtajan valinta helpottaa yhtiön juoksevan hallinnon hoitamista. (Holopainen 2015, 31–32.)

4.3 Avoin Yhtiö

Avoimesta- ja kommandiittiyhtiöstä käytetään nimitystä henkilöyhtiö. Avoimen yhtiön perustamiseen tarvitaan kaksi yhtiömiestä, yleensä nämä ovat luonnollisia henkilöitä. Yhtiömiehet voivat olla myös yhteisöjä, eli muita yhtiötä. Yhdellä (luonnollisella henkilöllä) yhtiömiehellä on oltava vakituinen asuinpaikka Euroopan talousalueella. Mikäli yhtiömies on oikeushenkilö, on yhdellä yhtiömiehellä oltava kotipaikka Euroopan talousalueella. Yhtiömiesten vähentyessä jostain syystä, eikä siihen vuoden kuluessa ole tullut vähintään kahta yhtiömiestä, katsotaan yhtiö purkautuneeksi. Avoimessa yhtiössä voi olla toimitusjohtaja, yhtiökokous ja hallitus, mikäli näin on päätetty. Toimitusjohtaja on ilmoitettava kaupparekisteriin. Avoimen yhtiön perustamiseen ei tarvita rahapanosta. Avoimessa yhtiössä sijoitukseksi riittää yhtiömiehen työpanos. Yhtiömiehet vastaavat henkilökohtaisella omaisuudellaan yrityksen sitoumuksista ja päättä-

vät yhdessä yhtiön asioista, mikäli asioista ei toisin ole sovittu. Yhtiömiehen toiminimen kirjoittamista voidaan esimerkiksi rajata siten, että yhtiömiehet edustavat yhtiötä kaksi yhdessä. (Holopainen 2015, 27–28.)

Avoin yhtiö sopii sellaisille yhtiömiehille, joiden välillä on syvä luottamus, sillä mikäli yksi yhtiömies tekee sitoumuksen, ovat myös muut yhtiömiehet vastuussa siitä. Toisaalta tätäkin vastuuta voidaan rajata sopimuksella. (Uusyrittyskeskus 2019, 47–48.)

Mielestäni Avoin yhtiö sopii hyvin esimerkiksi puolison kanssa perustettavaksi.

4.4 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiö on myös ns. henkilöyhtiö, kuten yllä mainitsin. Yhtiön perustamiseen tarvitaan kaksi tai useampi yhtiömies. Vähintään on siis oltava yksi vastuunalainen- ja yksi äänetön yhtiömies. Kommandiittiyhtiössä voi olla myös yhtiömiehenä luonnollinen henkilö tai yhteisö kuten toinen yhtiö. Vastuunalaisen yhtiömiehen asuinpaikka tai oikeushenkilön kotipaikka on oltava Euroopan talousalueella. Mikäli näin ei ole, voidaan lupaa hakea Patentti- ja rekisterihallitukselta kaikille vastuunalaisille yhtiömiehille. Kommandiittiyhtiössä olevan äänettömän yhtiömiehen on suoritettava yhtiölle panos. Panoksena voi olla rahaa tai rahassa arvioitava panosta. Vastuunalaiselta yhtiömieheltä ei edellytetä rahapanosta, vaan se voi olla, kuten avoimessa yhtiössä, työpanos. Vastuunalainen yhtiömies edustaa yhtiötä yksin, ellei sitä ole yhtiömiesten sopimuksella rajoitettu. Äänettömällä yhtiömiehellä ei ole oikeutta edustaa yhtiötä, ellei hänelle ole erillistä valtuutusta esitetty. Kommandiittiyhtiössä voi olla myös toimitusjohtaja, hallitus ja yhtiömiesten kokous, jos näistä on sovittu. Toimitusjohtaja on merkittävä kaupparekisteriin. (Holopainen 2015, 28–29.)

Kommandiittiyhtiössä vastuunalainen yhtiömies vastaa yhtiön sitoumuksista koko henkilökohtaisella omaisuudellaan. Äänettömän yhtiömiehen suorittamasta panoksesta maksetaan sovittu korko. Yhtiösopimuksella määritellään äänettömän yhtiömiehen panoksen määrä. Yhtiösopimuksella määritellään edustamisoikeus, ketkä ovat vastuunalaisia- ja ketkä äänettäviä yhtiömiehiä. Toki yhtiösopimuksella voidaan määritellä muitakin asioista, kuten voitonjaosta, yhtiösopimuksen purkamisesta, yhtiöstä eroamisesta tai yhtiöosuuden luovutuksesta. Yhtiömiehet voivat myös tehdä erillisen yhtiömiessopimuksen, mikä auttaa riitatilanteiden hoitamisessa, ja yhtiön muissa sopimusasioissa. Yhtiömiessopimuksen laatimisessa suositellaan käyttämään lakiasiantuntijoita ja noudattamaan erityistä huolellisuutta. (Uusyrittyskeskus 2019, 47–48.)

4.5 Osuuskunta

Moni suomalainen kuuluu osuuskuntaan, mutta yritysmuotona se on silti melko harvinainen. Osuuskuntaan kuuluu yksi tai useampi jäsen, jäsenet voivat olla yksityishenkilöitä, yrityksiä tai muita yhteisöjä. Mitään pääoma vaatimusta ei ole osuuskunnan perustamiseen. Osuuskunnan jäsenmäärä voi nousta ja laskea toiminnan aikana, tarpeen mukaan. Osuuskunta määrittää säännöissä osuusmaksun suuruuden, mutta osuusmaksulla ei tarvitse olla nimellisarvoa. Mikäli jäsen eroaa tai erotetaan osuuskunnasta, maksetaan osuusmaksu takaisin. Osuuskuntaa edustaa osuuskunnan hallitus, osuuskunnan hallituksen valitsee jäsenet osuuskunnan kokouksessa. Toimitusjohtajan valinnalla helpotetaan osuuskunnan juoksevan hallinnon hoitamista, toimitusjohtajaa ei ole pakko valita. Mikäli osuuskunta ottaa lainaa, on vastuu osuuskunnalla, sillä osuuskunta on itsenäinen oikeushenkilö. Jäsenen vastuu rajoittuu sijoitettuun jäsenmaksuun. Kuitenkin on ymmärrettävä, että luotonantajat voivat vaatia jäseniltä omavelkaista takausta, jos muut vakuudet eivät riitä. (Uusyrittyskeskus, 2019. 52.)

Perustamissopimukseen liitetään osuuskunnan säännöt, joka tehdään kirjallisena ja sen allekirjoittaa kaikki jäsenet. Säännöissä on mainittava vähintään toiminimi, kotipaikka ja toimiala. Hallitus ja hallintoneuvoston puheenjohtaja voidaan nimetä perustamissopimuksella. Perustamissopimukselle määritellään myös kaikki perustajajäsenet ja niiden merkitsemät osuudet, osuudesta osuuskunnalle maksettava määrä, osuuden maksuaika, ja hallituksen jäsenet sekä sopimuksen päivämäärä. Tilikausi merkitään perustamissopimukseen tai sääntöihin. Perustamissopimuksella määritellään myös muita tärkeitä asioita osuuskunnassa, kuten toimitusjohtaja, hallintoneuvosten jäsenet, tilin- ja toiminnantarkastajat, jos tällaisille on tarvetta osuuskunnassa. (Uusyrittyskeskus, 2019. 52.)

Osuuskunnalla voi olla hallintoneuvosto, mikä ei ole kuitenkaan lain mukaan pakollista. Hallintoneuvosto määritellään osuuskunnan säännöissä. Sääntöihin määritellään tässä tapauksessa jäsenten määrä ja jäsenten toimikauden pituus. Osuuskunnan hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja ei saa olla samanaikaisesti osuuskunnan hallintoneuvoston jäsen. Osuuskunnan hallintoneuvosto valvoo toimitusjohtajan hoitamaa hallintoa ja osuuskunnan hallitusta. Hallintoneuvosto antaa osuuskunnan kokoukselle lausunnon tilinpäätöksestä. Säännöissä voidaan määritellä hallintoneuvoston tehtäväksi asioita, jotka kuuluisivat normaalisti hallitukselle tai osuuskunnan kokoukselle. (Minilex n.d.d)

5 YRITYKSEN PERUSTAMINEN

Kun yritystoiminnan aloittaminen on ajankohtaista aloitetaan tutustumaan rekisteröintiin. Miten yritys perustetaan, mitä kaikkea siihen tarvitaan ja mitä se maksaa? Tässä kappaleessa käsittelen eri yritysmuotojen rekisteröintiä, yrityksen perustamisvaiheessa mahdollisesti tehtäviä sopimuksia ja mitä sopimusten teossa tulee muistaa. Yrityksen perustamisessa on eroja eri yritysmuotojen välillä. Perustamisilmoituksen velvollisuus on kaikilla elinkeinonharjoittajilla, yhtiömuodosta riippumatta. Mutta niihin liittyvät ilmoitusvelvollisuudet ja tavat vaihtelevat yhtiömuodon mukaan.

5.1 Rekisteröinti

Yksityisen elinkeinonharjoittajan rekisteröinti on yksinkertaista, sillä erillisiä perustamissopimuksia ei tarvita. Aloittamisesta täytyy kuitenkin tehdä perustamisilmoitus. Perustamisilmoituksen voi tehdä sähköisesti osoitteessa www.ytj.fi. Sähköisen ilmoituksen voi tehdä vain, jos nämä kolme asiaa täyttyvät: suomalainen henkilötunnus, henkilö on yli 18-vuotias ja on henkilökohtaiset verkkopankkitunnukset tai mobiilivarmenne tai sirullinen henkilökortti (HST-kortti). Vaikka alle 18-vuotias ei voi tehdä sähköistä rekisteröintiä, voi alle 18-vuotias kuitenkin olla yksityinen elinkeinonharjoittaja, tällöin ilmoitus tehdään paperilomakkeella. Kaupparekisteriin on ilmoitauduttava, mikäli yksikin seuraavista kolmesta ehdosta täyttyy: elinkeinotoimintaa varten on toimipaikka eli omasta asunnosta erillinen liiketila, harjoittaa luvanvaraista elinkeinotoimintaa tai palveluksessa on muita henkilöitä kuin aviopuoliso, alaikäinen lapsi tai lapsenlapsi. Kaupparekisteriin ilmoittautumisella suojaat myös yrityksen nimen. On aloja jolloin yksityisen elinkeinonharjoittajan ei tarvitse ilmoittautua kaupparekisteriin, nämä alat ovat maatilatalous ja kalastus. (Patentti- ja rekisterihallitus n.d.a).

Verohallinnon arvonlisäverovelvollisen- ja kaupparekisteriin ilmoitus tehdä voidaan tehdä myös sähköisesti. Ensiksi tehdään kaupparekisteriin ilmoitus ja saat y-tunnuksen, tämän jälkeen voidaan tehdä sähköinen muutosilmoitus Verohallinnon arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin sekä antaa muut tarvittavat tiedot. (Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä n.d.)

Osakeyhtiö rekisteröidään aina kaupparekisteriin ja osakeyhtiö syntyy vasta yhtiön rekisteröitymisellä kaupparekisteriin. Osakeyhtiön perustaminen vaatii vähintään 2500 euron osakepääoman. Tämä on kuitenkin poistumassa, sillä eduskunta on hyväksynyt 18.1.2019 yksityisen osakeyhtiön minimi osakepääoman vaatimuksen poiston. 1.7.2019 alkaen ei vaadita enää 2500 euron minimi osakepääomaa (Eduskunta 2019). Mikäli perustamisilmoitus tehdään verkossa sieltä saa perusmuotoiset pohjat yhtiöjärjestykseen ja perustamissopimukseen. Voit tehdä perustamisilmoituksen verkossa prh:n ja verohallinnon yhteisessä palvelussa ytj:ssä, mikäli perustettavalle osakeyhtiöllä täyttyvät nämä ehdot:

- ”Osakkeenmerkitsijät ja hallituksen jäsenet ovat täysikäisiä luonnollisia henkilöitä ja heillä sekä mahdollisella toimitusjohtajalla ja tilintarkastajalla on suomalainen henkilötunnus ja henkilökohtaiset verkkopankkitunnukset tai mobiilivarmenne tai sirullinen henkilökortti (HST-kortti).
- Yhtiölle riittää vakiomuotoinen yhtiöjärjestys.
- Osakkeet maksetaan perustettavan yhtiön pankkitilille.
- Merkintähinta merkitään kokonaan osakepääomaan.
- Mahdollisilla prokuristeilla ja edustamiseen oikeutetuilla henkilöillä on suomalainen henkilötunnus.”

Mikäli nämä ehdot eivät täyty, tehdään perustaminen paperilomakkeella. (Patentti- ja rekisterihallitus, n.d.b.)

Kuten osakeyhtiöstä, avoimesta- ja kommandiittiyhtiöstä täytyy myös tehdä aina ilmoitus kaupparekisteriin. Ilmoitus täytyy tehdä kaupparekisteriin kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoituksesta, jos ilmoitusta ei tehdä tässä ajassa, yhtiön perustaminen raukeaa. Mikäli yhtiöllesi sopii, voit tehdä perustamisen www.ytj.fi sivuilta löytyvän valmiin pohjan avulla. Tällöin yhtiöllesi tulee vakiomuotoinen yhtiöjärjestys. (Patentti- ja rekisterihallitus, n.d.c.)

Osuuskunta rekisteröidään aina kaupparekisteriin. Myös osuuskunnan täytyy tehdä ilmoitus kaupparekisteriin kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta. Mikäli ilmoitusta ei tehdä tässä ajassa, yhtiön perustaminen raukeaa. Osuuskunta ei voi tehdä rekisteröinnin sähköisessä palvelussa, mutta se voi hyödyntää perustamiseen valmista perustamispakettia (Patentti- ja rekisterihallitus, n.d.d.)

Yrityksen perustamisilmoitus on maksullista, alla olevassa kuvassa tarkemmat hinnat.

Palvelu	Sähköinen ilmoitus (€, sis. ALV 0 %), maksu sähköisessä palvelussa	Paperi-ilmoitus (€, sis. ALV 0 %), maksetaan etukäteen
Osakeyhtiö	275,00	380,00
Asunto-osakeyhtiö, keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö	275,00	Ei mahdollinen
Yksityinen elinkeinonharjoittaja	60,00	110,00

Yksityinen elinkeinonharjoittaja, jolla on jo Y-tunnus, mutta joka ei ole kaupparekisterissä, ilmoittaa tietonsa kaupparekisteriin	60,00	110,00
Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö	ei mahdollinen	240,00
Muu yritysmuoto (esim. osuuskunta, yhdistys)	ei mahdollinen	380,00
Aputoiminimen ilmoittaminen	60,00 / nimi	100,00 / nimi

Kuva 3. Patentti- ja rekisterihallitus. n.d.e.

5.2 Verohallinnon rekisterit

Yrityksen on ilmoitauduttava arvonlisävelvollisten rekisteriin, jos se myy tuotteita tai palveluita liiketoiminnan muodossa ja tilikauden (12kk) liikevaihto on yli 10 000 euroa. Arvonlisäverovelvollisten rekisteriin ilmoitaudutaan, siitä päivästä alkaen, jolloin verollinen toiminta alkaa tai yritys ryhtyy hankkimaan palveluita tai tavaroita verollista toimintaansa varten. (Verohallinto 2019.)

Työnantajarekisteriin on ilmoitauduttava säännöllisen palkanmaksun alkaessa. Säännölliseksi palkanmaksu luokitellaan, jos yrityksessä on vakituisesti vähintään kaksi työntekijää kalenterivuoden aikana tai jos työssä on vuoden aikana vähintään kuusi työntekijää, vaikka he eivät työskentele koko kalenterivuotta. (Verohallinto 2019.)

Ennakkoperintärekisteriin hakeutuvat ne toimijat, jotka harjoittavat elinkeinotoimintaa, maataloutta tai muuta tulonhankkimistoimintaa jollain muulla tavalla kuin työsuhteessa. (Verohallinto 2019.)

Yritystoiminnan alkuvaiheessa on paljon muistettavaa, verot ovat muistettavien ja pakollisten asioiden kärkipäässä. Alla olevasta kuvasta saat hahmotelman miten yritystoiminnan alkuvaiheessa ilmoitaudutaan.

Yritystoiminnan aloittaminen

Kuva 4. Verohallinto uuden yrityksen verotus

5.3 Osakassopimus

Osakassopimus on osakeyhtiön osakkeenomistajien välinen sopimus. Osakassopimuksella voidaan määritellä osakkeenomistajien välisiä tärkeitä pelisääntöjä. Osakassopimuksella voidaan sopia mitä velvollisuuksia ja oikeuksia on osakkeenomistajilla yhtiön asioihin. Osakassopimuksella voidaan määritellä melko vapaasti osakkaiden välisiä sopimuksia, mutta osakassopimuksellakaan ei kuitenkaan voida pakottavien lainsäädäntöjen vastaisesti. Osakassopimusta ei ole pakko tehdä, mutta siitä kannattaa keskustella aina yhtiökohtaisesti. Sopimus on vapaamuotoinen ja se voidaan tehdä jopa suullisesti, mutta käytännössä se tehdään aina kirjallisesti. Osakassopimus ei ole julkinen ja se voidaan sopia pidettäväksi salassa. (Haapaniemi, Yli-Huumo Suomen Ekonomit, 2019).

Osakassopimuksella voidaan myös päättää työ- ja johtajasopimuksista, mikäli osakkeenomistaja on luonnollinen henkilö, jolta vaaditaan työpanosta yhtiössä. Osakassopimusta voidaan hyödyntää osakkeiden omistamiseen liittyvistä asioista tai niistä luopumisesta, sekä yhtiön hallinnosta ja rahoituksesta. Osakeyhtiölain perusteella osakeyhtiössä on yleensä enemmistövalta. Suurin osa yhtiökokouksen ja kaikki hallituksen päätökset tehdään enemmistöpäätöksinä. Onkin joissain tapauksissa perusteltua määrittää osakassopimuksella, että myös ne kenellä on vähemmän osakkeita, voisivat myös saada mahdollisuuden olla mukana päätöksenteossa. Tilanteessa jossa yksittäinen osakkeenomistaja omistaa yli puolet yhtiökokouksen äänistä, voisi valita hallitukseen ne ketä itse tahtoo. Tätä voidaan muuttaa osakassopimuksen tehdyillä määräyksillä, miten yhtiön hallitus valitaan. (Carlsson, Fogelholm, Herler, Krook, Lindqvist, Merikalla-Teir, Syrjänen, Tuominen, von Weissenberg, sopimusriskit, 113, 2014.)

5.4 Yhtiöjärjestys

Osakeyhtiön perustamisvaiheessa tulee laatia kaksia asiakirjaa, perustamissopimus ja yhtiöjärjestys. Yhtiöjärjestyksellä sovitaan säännöistä, joita yhtiö noudattaa. Perustajaosakkaiden tulee laatia ja allekirjoittaa yhtiöjärjestys yhtiötä perustettaessa. Osakeyhtiölaki määrää vain kolmesta pakollisesta kohdasta yhtiöjärjestyksessä, ne ovat osakeyhtiön toiminimi, kotipaikka sekä osakeyhtiön toimiala. Yhtiön tilikausi määritellään, joko yhtiöjärjestyksessä tai perustamissopimuksella. Kotipaikkakunnalla on merkitystä siihen, että minkä kunnan käräjäoikeudessa käsitellään kanneet, jotka yhtiötä vastaan nostetaan. Yhtiöjärjestyksessä on mahdollista määritellä myös muita olennaisia asioita yhtiön toiminnassa, kuten osakepääoma, osakkeiden nimellisarvo ja hallituksen jäsenten määrästä. Yhtiöjärjestyksestä voidaan muuttaa yhtiökokouksen päätöksellä, tosin osakeyhtiölaissa määrätään pakottavasti, että 2/3 enemmistö yhtiökokouksen käytetyistä äänistä ja siellä edustetuista osakkeista tarvitaan yhtiöjärjestyksen muuttamiseen. Joissain tapauksissa yhtiöjärjestyksen muuttamiseen tarvitaan suostumus kaikilta osakkeenomistajilta, jotka ovat päätöksen kohteena. (Minilex n.d.a.)

5.5 Yhtiösopimus

Avoimen yhtiön yhtiösopimuksen laativat yhtiömiehet, siinä määritellään yhtiön toimintaan liittyvät periaatteet ja säännöt koskien asioiden hoitamista yhtiössä. Perustamisilmoitukseen vaaditaan aina kirjallinen yhtiösopimus. Vähimmäisisällöltään yhtiösopimuksessa tulee olla yhtiön toimiala, yhtiön toiminimi, kotipaikkana toimiva Suomen kunta ja yhtiömiehet. Kun nämä neljä asiaa on määritelty, tulee yhtiömiesten allekirjoittaa ja päivätä yhtiösopimus. (Minilex n.d.b.)

Kommandiittiyhtiön tekemä yhtiösopimus on niin sanotusti pelisäännöt. Kirjallinen yhtiösopimus on pakollinen, jotta yhtiö voidaan rekisteröidä. Vähintään yhtiösopimuksella on oltava yhtiön toiminimi, kotipaikkana Suomen kunta, toimiala ja yhtiömiehet. Yhtiösopimuksella voidaan sopia myös voitonjaosta, työnjaosta yhtiömiesten välillä, edustamisoikeudesta yhtiössä. Mahdolliset erimielisyydet voidaan välttää hyvin tehdyllä yhtiösopimuksella. Yhtiösopimuksen muuttamiseen vaaditaan yksimielisyyttä, ellei yhtiösopimuksella ole toisin sovittu. Myös yhtiösopimuksen muutos tehdään kaupparekisteriin. (Minilex n.d.c.)

5.6 Sopimukset

Sopimusoikeudessa on periaatteena sopimuksen sitovuus (*pacta sunt servanda* periaate). Sopimuksen syntymisen jälkeen sopimuksesta ei siis voida vetäytyä tai peräytyä. Sopimuksia laadittaessa on hyvä tunnistaa eroja eri sopimusten välillä. On huomioitava, onko kyseessä kuluttaja vai vai elinkeinoharjoittajasopimus. Kuluttajasopimukseen liittyy esimerkiksi

peruutusoikeus, eri tilanteissa, kuten etäkaupassa. Tällaista peruutusoi-
keutta ei ole elinkeinonharjoittajalla. Kuluttajasopimuksia on elinkeinon-
harjoittajan ja kuluttajan väliset sopimukset. Elinkeinoharjoittajien väli-
sissä sopimuksissa täytyy muistaa, että niissä voidaan sopia lähes aina toi-
sin kuin laissa säädetään. Tietysti nämäkin ehdot voidaan mitätöidä, mi-
käli ne ovat kohtuuttomia tai hyvän tavan vastaisia. Eikä näissä sopimuk-
sissa voida sopia toiselle osapuolelle edullisista ehdoista, tässä korostuu
myös, jos toinen osapuoli on vahvemmassa asemassa kuin toinen osa-
puoli. Vain poikkeustapauksissa edellytetään kirjallista sopimusta. Riitati-
lanteissa on kuitenkin melkein mahdotonta näyttää toteen oikeuksien
ja velvoitteiden sisältöä. Suosituksena onkin, että sopimukset tehdään
aina kirjallisena ja suullisia sopimuksia vältetään. (Hietala, Järvensivu, Kai-
vanto, Kyläkallio, 2016, 13–14.)

6 RAHOITUS

Yrityksen rahoitus on yksi kulmakivistä aloittavilla yrittäjillä. Rahoitus-
muotoja ja tarpeita on paljon erilaisia ja etenkin alkuvaiheessa tulee lähes
väistämättä kuluja mitä ei ole alun perin budjetoitu. Alkuvaiheessa voi-
daan lähteä väärään suuntaan yrittäjän polulla, jos kassa on kuivilla heti
alussa. Rahoituksen riittämättömyyteen on kaatunut moni potentiaalinen
yritys. Supercell Oy:n perustajaosakas Ilkka Paananen totesi asian *Talous-
elämän* (2014/43) haastattelussa näin "Sillä on oikeasti merkitystä, että
firma on jo alussa tosi vankasti rahoitettu. On vaikeaa ajatella pitkällä
tähtämellä, jos rahat loppuvat huomenna". (Sekki & Niemi. 2016, 30.)

Liiketoimintasuunnitelmaan laaditaan rahoituslaskelma, jonka avulla sel-
vitetään rahoituksen suuruus ja mistä rahat aiotaan saada. Rahoitusvaih-
toehdot jaetaan omaan- ja vieraaseen pääomaan. Vierasta pääomaa eli
lainaa tarjoavat pankit ja muut rahoituslaitokset, myös ulkopuolisten si-
joittajien tarjoama raha voi olla lainaa yritykselle. Omaa pääomaa on yrit-
täjän omien varojen sijoittaminen yritystoimintaan tai muiden sijoitukset
yritykseen, jolloin he saavat omistusoisuuden yrityksestä. Yrityksen on
mahdollista hakea myös erilaisia julkisia rahoituksia. Mikäli yritykseltä
puuttuu pankkien edellyttämiä vakuuksia, on Finnveralta mahdollista
saada osittainen alkutakaus yrityksen lainan mahdollistamiseksi. (Uusyri-
tyskeskus, 2019, 25.)

6.1 Oma- ja vieras pääoma

Yrityksen rahoitus jaetaan omaan- ja vieraaseen pääomaan. Oma pääoma
taas voidaan jakaa ulkoiseen- ja sisäiseen omaan pääomaan. Omistajat

voivat sijoittaa rahaa yritykseen eli sisäistä omaa pääomaa, joko yksityis-sijoituksena tai merkitsemällä osakkeita. Yrityksen liiketoiminnan voitto eli tulo-rahoitus on sisäistä omaa pääomaa.

Oli kyseessä vieras- tai oma pääoma, se ei ole yritykselle ilmaista. Omaan pääomaan liittyy sijoittajan tuottovaatimus, lähtökohtaisesti kukaan ei halua sijoittaa kohteeseen, josta ei ole tuottoa luvassa. Oman pääoman tuotto sijoittajalle voi olla osinkoa, korkoa tai voitto-osuutta, riippuen yhtiömuodosta. Vieras pääoma, esim. pankkilaina, on yleensä kirjallinen sopimus, jossa on sovittu lainan korosta ja muista kuluista.

Konkurssitilanteessa oma pääoma palautetaan sijoittajille viimeisenä, ennen tätä maksetaan palkat, laskut ja vieraan pääoman lainat.

Oman pääoman ehtoinen sijoitus on joustavaa, sillä jos yrityksellä ei mene hyvin, ei omalle pääomalle tarvitse maksaa tuottoa. Vieraan pääoman ehtoinen laina taas ei anna armoa, vaan yritys joutuu maksamaan korot ja lyhennykset, vaikka yrityksellä menisi huonosti. Riittävä oma pääoma tuo helpotusta vieraan pääoman saamiseen ja mahdollisesti voi alentaa korkoa. Omaa pääomaa voidaan käyttää vieraan pääoman ehtoisen lainan vakuutena ja näin voidaan pienentää lainanantajan riskiä. (Lehtovira 2013, 18–19.)

6.2 Pankkilaina

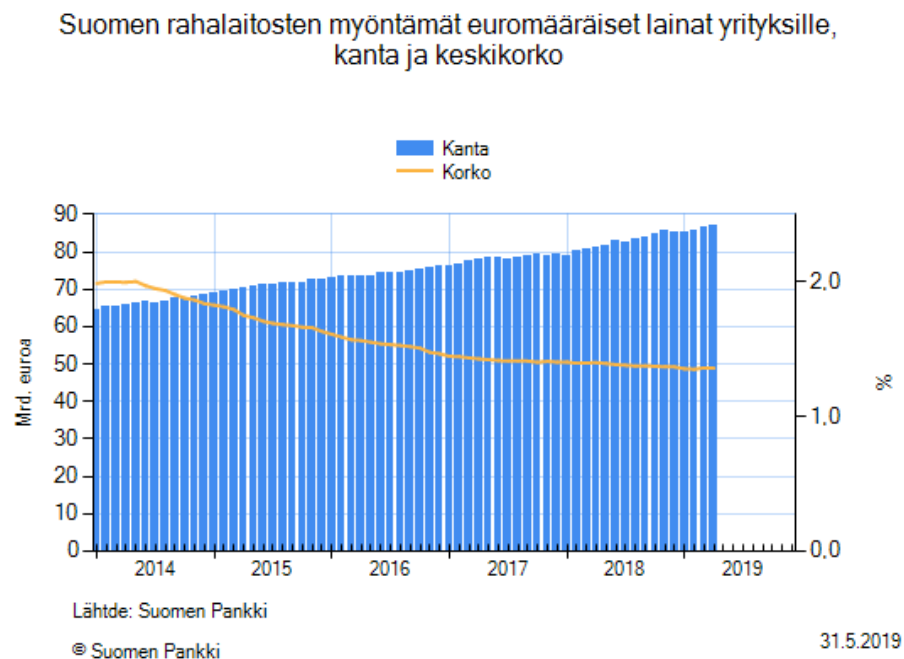
Usein aloittava yritys tarvitsee vierasta pääomaa yrityksen ulkopuolisilta rahoittajilta, luontevin vaihtoehto tähän on monesti pankki. Uskottavan liikeidean lisäksi ulkopuoliset rahoittajat tarvitset lainoilleen vakuudet, vakuuksia voi olla reaalivakuudet tai erilaiset takaukset. Lainaan voi saada merkittävän vakuuden myös Finnveran alkutakauksella, pankki huolehtii alkutakauksen hakemisesta puolestasi. (Osuuspankki 2019.)

Reaalivakuus voi olla esimerkiksi asunto- tai pörssiosake tai kiinteistökiinnitys. Lainan lisävakuudeksi voidaan vaatia henkilötakaus yrittäjältä tai hänen perheenjäseneltä, jolloin takaaja on vastuussa koko henkilökohtaisella omaisuudellaan lainoista. Luottolaitokset vaativat usein henkilötakauksen omavelkaisen takauksena, jolloin takaaja vastaa lainasta kuin omistaan ja heti lainan eräännyttyä voidaan vaatia suoritusta suoraan takaajalta. (Yrittäjät n.d.a.)

Hinta perustuu lainan pääoman korosta, luoton hoidosta ja lainan noston palkkioista. Lainan korko on sovittu viitekorko + marginaali. Lainan marginaaliin vaikuttavat eri tekijät, kuten vakuudet, laina-aika, yrityksen tulevaisuuden näkymät ja vakuudet. Korko voidaan sopia myös kiinteäksi. (Osuuspankki, 2019.)

Kansantalouden kannalta Pk-yritykset ovat todella tärkeitä, uudet yritykset luovat uusia työpaikkoja ja tärkein rahoittajasektori pk-yrityksille on pankit. (Andelmin-Salo 12.)

Suomen Pankin alla oleva tilasto kertoo Suomen rahalaitosten myöntämiä euromääräisiä lainoja yrityksille. Kuvasta saa hyvin selville sen, että tällä aika välillä yrityslainojen korko on laskenut tasaisesti. Kun taas lainakanta on noussut jatkuvasti vuodesta 2014 alkaen. Voidaankin todeta, että yritysten kannalta on ollut hyvä ajankohta pankkilainalle. (Suomen Pankki 2019.)

Kuva 5. Suomen rahalaitosten myöntämät euromääräiset lainat yrityksille, kanta ja keskiporko.

6.3 Factoring-rahoitus

Factoring-rahoitus tarkoittaa sitä, kun yritys myy tavaroita tai palveluita ja siitä syntyy laskusaatavia, nämä laskusaatavat muutetaan heti rahaksi rahoitusyhtiön myöntämän luoton avulla. Factoringluototus vaatii rahoitusyhtiön ja asiakasyrityksen välistä rahoitussopimusta. Factoring-rahoitusta sovittaessa sovitaan luotolle enimmäismäärä, korko (koron muodostava yleensä viitekorko ja korkomarginaali) sekä factoringpalkkio. Yleensä palkkio on prosenttimääräinen käsittelymaksu jokaisesta siirrettävästä laskusta. (Tepora 2013, 7.)

Kuvio menee normaalisti niin, että rahoitusyhtiö maksaa yritykselle 80 % laskujen kokonaissummasta ja loput 20 % rahoitusyhtiö maksaa yritykselle, kun asiakas on maksanut laskun rahoitusyhtiölle. Factoring-rahoitukseen on myös liitettävissä erilaisia palveluita, kuten perintäpalvelut,

myyntisaamisten reskontran hoito ja tilastointipalvelut. (Lehtovirta 2013, 7 -8.)

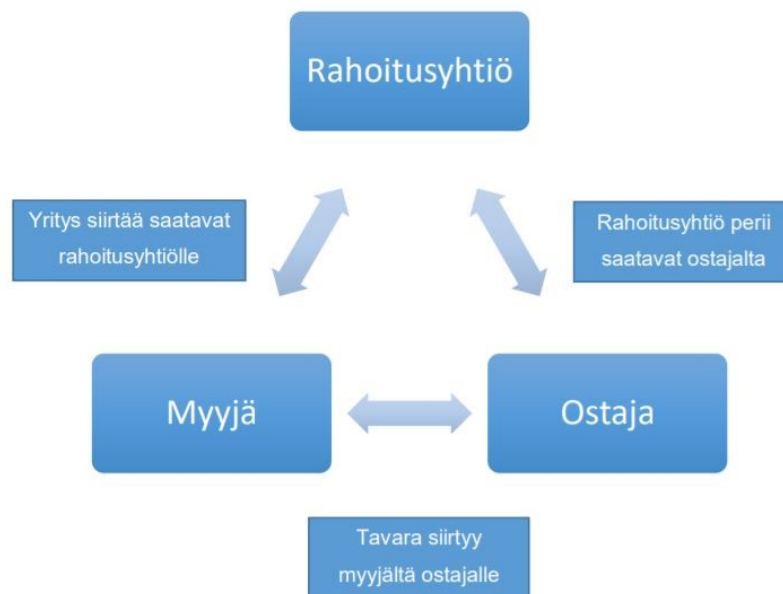
Käytännössä erääntymättömät laskunsa rahoitusyhtiölle myynyt saa rahat nopeammin ja pääsee eroon kuluista, jotka aiheutuvat laskutuksesta ja mahdollisista perintätoimista. Asiakkaat maksavat siis laskunsa suoraan rahoitusyhtiölle. Laskut ja niiden perusteella olevat saatavat myyvä yritys saa rahoitusyhtiöltä näitä laskuja vastaan luottoa, mutta luotolle asetetaan kuitenkin luottoraja eli limiitti. (Lehtovirta 2013, 7 -8.)

Factoring-rahoitus voisi esimerkiksi soveltua tuotannolliselle yritykselle, jolla on oltava pankkitilillä rahaa, jotta se kykenee hankkimaan valmistusprosessiin liittyvät kulut. (Lehtovirta 2013,8.)

Factoring-rahoitusta on saatavilla Suomessa monesta eri rahoituslaitoksesta, niin suurista pankeista kuin pienistä rahoituslaitoksista. Factoringia voi hakea esimerkiksi Osuuspankista ja Nordeasta, molemmilla näistä pankeista vaihtelee rahoituksen ehdot ja lähtökohtaisesti pankit rahoittavat vain 60–80 % laskusaatavista ja loput vasta, kun laskunsaaja maksaa laskun rahoituslaitokselle. Pankit eivät lähtökohtaisesti myönnä factoring-rahoitusta maksuhäiriöisille tai alkaville yrityksille. (Sundberg 2017, 19 – 21.)

Factoring-rahoitusta on mahdollista hakea ei-pankkisidonnaiselta rahoitusyhtiöltä ja näitä palvelun tarjoajia löytyy paljon. Suuri ero näissä ei-pankkisidonnaisissa on se, että he rahoittavat laskun monesti 100 % summasta ja kuten mainittua pankit rahoittavat yleensä 80 % laskun summasta. (Sundberg 2017, 21 – 22.)

Alla olevasta kuvasta saa kokonaiskuvan, mitä factoring-rahoitus on yksinkertaistettuna.

Kuvio 2: Factoring yksinkertaistettuna (Mukaillen Kotro 2007, 65)

Kuva 6. *Factoring yksinkertaistettuna* (Sundberg 2017, 11.)

6.4 Ulkopuoliset sijoittajat

Ulkopuolinen sijoitus on joko bisnesenkeli, joukkorahoitus tai pääomasi-joitus. Neljäs ja myös tärkeä ulkopuolinen rahoitus on niin sanottu FFF (Friends, Fools and Family) sijoitus, jossa tuttavat, hölmöt tai sukulaiset rahoittavat yhtiötä henkilökohtaisista syistä, välittämättä saako sijoitukselle tuottoa. En käsittele tätä FFF sijoitusta enempää vaan keskityn kolmeen muuhun yllä mainittuun rahoitusmuotoon. (Yritystulkki n.d.)

Bisnesenkeli on yksityishenkilö, joka sijoittaa kasvuyritykseen normaalisti noin 5-10 vuodeksi 10 000-50 000 euroa. Bisnesenkelit ovat kokeneita yritysmaailman henkilöitä, jotka tarjoavat rahallisen sijoituksen lisäksi omaa osaamista ja tulevat mukaan päätöksentekoon yritykseen. Bisnesenkelit tuovat oman verkostonsa ja osaamisensa myös yrityksen käyttöön, jotta on helpompi auttaa suhteiden luomisessa. Bisnesenkelit panostavat yritykseen rahaa ja se on yleensä oman pääoman ehtoinen sijoitus, mikä tarkoittaa, että bisnesenkeleille siirretään osakkeita. Osakkeet voivat siirtyä sijoittajalle joko perustettaessa yhtiötä, suunnatussa osakeannissa tai ostettaessa ne perustajaosakkailta. Yleisin tapa on suunnattu osakeanti. Suomessa bisnesenkeleiden tekemät sijoitukset ovat olleet nousussa 2010-luvulla. (Andelmin-Salo 2017, 21 – 24.)

Joukkorahoitus on yksittäisten ihmisten osallistumista yrityksen rahoitukseen nettialustan välityksellä, osallistumalla joukkorahoitukseen ihmiset saavat yrityksen osakkeita (Nordea 2019). Joukkorahoituksen Ideana onkin, että yritys saa rahoitusta isolta massalta ja yleensä määrältään pieniä

summia. Yksityishenkilö voi osallistua monella tapaa joukkorahoitukseen. Joukkorahoitukseen osallistumalla voi saada yhtiöstä osuuden, ennakkotilauksen johonkin tuotteeseen tai antamalla lahjoituksen. Joukkorahoitukseen voi osallistua myös myöntämällä lainan yritykselle ja saada tätä lainaa vastaan osuuden yrityksestä. Joukkorahoituksen avulla on mahdollista testata, onko tuotteelle kiinnostusta markkinoilla ennen tuotteen julkaisua. Muut rahoitusmuodot eivät tällaiseen testaukseen taivu. (Uutela 2017 2 – 3, 17.)

Pääomasijoittajat tekevät sijoituksia julkisesti noteeraamattomiin yrityksiin ja haluavat sijoittaa yrityksiin, joissa näkevät hyvät tulevaisuuden näkymät. Pääomasijoittajat sijoittavat yleensä isompia sijoituksia kuin bisneshenkilöt, sijoitukset ovat yleensä 100 000 – 5 000 000 euroa. Pääomasijoitukset tehdään vaihtovelkakirjalainana tai merkitsemällä osakkeita osakepääoman korotuksessa. Pääomasijoittaja tavoittelee aina tuottoa sijoittamilleen varoilleen. Tavoitteena on irtautua yrityksestä sovitussa aikataulussa. Pääomasijoittajia tarvitsevat monesti pienet yritykset, jotka ei pysty rahoittamaan itse toiminnan käynnistämistä tai siihen vaadittavia tutkimus- sekä kehitystyötä. Pääomasijoittaja voi lähteä myös mukaan yritykseen, jota ei vielä ole edes perustettu, mutta pyrkii kasvamaan tai kansainvälistymään, johon luonnollisesti tarvitaan pääomaa. . (Andelmin-Salo 2017, 14 – 15.)

6.5 Julkinen rahoitus

Yrittäjä voi alkuvaiheessa hakea erilaisia tukia henkilökohtaiseen elämiseen ja alkuvaiheen toimintaan sekä jatkossa toiminnan laajentamiseen. Tukivaihtoehtoja on useita ja tuon tässä esille niistä tärkeimmät.

Starttiraha on tarkoitettu turvaamaan yrittäjän toimeentulo yrityksen alkuvaiheilla. Alkuvaiheilla yritystoiminnan vakiinnuttaminen ja käynnistäminen saattaa kestää, tätä varten voi hakea enintään 12 – kuukaudelle starttirahaa. Starttirahan suuruus on 32,40 euroa päivältä ja sitä maksetaan enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa. Starttirahaan liittyy edellytyksiä ja sitä ei myönnetä kaikille. Starttirahan myöntää TE-toimisto. (TE-palvelut 2018.)

Business Finland toiminta on alkanut vuonna 2018 kahden eri toimijan yhdistyttyä, ku Tekesistä ja Finpro:sta tuli Business Finland. Business Finland on yksi rahoittaja, joka tarjoaa tutkimukseen, tuotekehitykseen ja monenlaisiin liiketoiminnan kehittämisen tarpeisiin. Näitä palveluita tarjotaan pienille- ja keskisuurille yrityksille, jonka takia halusin tuoda myös tästä tietoa työhöni. Business Finlandista voit saada apua moneen asiaan, esimerkiksi neuvontapalveluita, apua kansainvälistymiseen, tutkimus- ja kehitysrahoitusta tuotekehityksen nopeuttamiseen tai kokonaan uusien tuotteiden kehitykseen tai matkailun edistämiseen. (Business Finland n.d.)

ELY-keskukselta voi hakea kehittämisavustusta. Kehittämisavustusta voi hakea yrityksen kehitykseen ja investointeihin. Kehittämistoimenpiteillä tarkoitetaan jotain merkittävää liiketoimintaosaamisen yritystoiminnan kehittämistä, kuten kansainvälistymistä, tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämistä, hankkeiden valmistelua. Riippuen yrityksen sijainnista ja koosta, investointeihin voi hakea tukea 10- 35 prosenttia avustuksen perusteena olevista menoista. Avustus on haettava ennen hankkeen aloittamista, suositellaankin ottamaan yhteyttä ELY-keskuksen asiantuntijoihin ennen hankkeen aloittamista, jotta saadaan selvyys hankkeen rahoitusmahdollisuudesta. (Uusyrittyskeskus 2019, 26.)

7 YRITTÄJÄN VAKUUTUKSET

Pääsääntöisesti ainoa pakollinen vakuutus on yrittäjän työeläkevakuutus eli YEL, poikkeuksina pakollisissa vakuutuksissa on toimialakohtaiset lakisääteiset vakuutukset. Toimialakohtaiset vakuutukset on jokaisen tarkistettava erikseen. YEL ei ole pakollinen, jos työstä saatava tulo on alle 7 799,37 euroa vuonna 2019 tai, jos toiminta jatkuu yhtäjaksoisesti alle neljän kuukauden ajan. YEL tulee ottaa viimeistään silloin, kun yritystoiminnan alkamisesta on kuusi kuukautta. YEL:n perusteella maksetaan yrittäjälle vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea, kaikkien Kelan päivärahojen, kuten sairaus-, äitiys- ja vanhempainpäiväraha. Yrittäjän työttömyyskassan maksama ansiosidonnainen päiväraha on myös suuruudeltaan korkeintaan YEL-työtulon mukaista ansiota. YEL-vakuutuksen työtulo tulisi vastata sitä palkkaa, joka samasta työstä maksettaisiin ammattitaitoiselle henkilölle. Tämä työtulon arviointi vaikuttaa vakuutus maksun määrään, mutta kuten mainittua se vaikuttaa myös eläkkeisiin ja erilaisiin sosiaaliturvamaksuihin. Aloittava yrittäjä saa maksuista 22 prosenttia alennusta ensimmäiset neljä vuotta. (Uusyrittyskeskus 2019, 63.)

Muita pakollisia vakuutuksia on toimialakohtaisesti. Esimerkiksi fysioterapeutilla pitää olla lakisääteinen potilasvakuutus. Mikäli toimit työnantajana, tulee työntekijät vakuuttaa esimerkiksi työtapaturmavakuutuksella ja työeläkevakuutuksella. Ajoneuvoille on hankittava tietysti liikennevakuutus. Yrittäjän tulee itse huolehtia omista vakuutuksista, apuna kannattaa käyttää vakuutusyhtiöiden ammattilaisia. Alkuvaiheessa on viisasta ottaa vakuutustarjous useasta eri vakuutusyhtiöstä ja vertailla niiden sisältöä. (Accountor go n.d.)

Vapaaehtoisia vakuutuksia on monia. Niiden kohdalla tulee miettiä omaa yritystoimintaa ja mitä riskejä siihen liittyy. Tähän auttaa huolellisesti tehty liiketoimintasuunnitelma, jossa on myös riskienhallinnan osalta kartoitettu yritystoiminta. Vapaaehtoisista vakuutuksista tulee vähintäänkin arvioida vastuu- ja oikeusturvavakuutuksen ottamista. Omaisuusvakuutus on yrittäjälle, joilla on kiinteistöjä, työkoneita, laitteita tai tavaroita joihin

voi kohdistua esimerkiksi tulipalo, ilkivaltaa, rikkoutumisia, murto, myrsky tai jokin muu ihmisten tai luonnonilmiöiden aiheuttama vahinko. Yrityksen keskeytysvakuutuksella saa turvaa, jos liiketoiminta pysähtyy, kun työkonetta rikkoutuu tai toimitiloissa tulee vesivahinko. Aina kannattaa muistaa se tärkein, eli yrittäjä itse sekä työntekijät. Erilaisilla työ- ja sairausvakuutuksilla on mahdollista nopeuttaa töihin paluuta. (Accountor go n.d.)

7.1 Yrittäjän työttömyysturva

Mikäli yrittäjä jää työttömäksi, voit turvautua riskiin liittymällä yrittäjäkassan jäseneksi. Ansiopäivärahaa ei voida maksaa, päätoimisen yritystoiminnan ajalta. Työttömyysturvajärjestelmää ei ole tehty tukemaan kannattamatonta yritystoimintaa tai vääristämään markkinoita. Ansiopäivärahaan voi syntyä oikeus, vasta kun yritystoiminta on todistettavasti lopetettu tai kun yrityksessä työskentely on päättynyt työttömyysturvalain määrittelemällä tavalla. (Syt n.d.a.)

Voit turvautua työttömyyteen joko työttömyyspäivärahalla tai työmarkkinatuella. Työttömyyspäiväraha on joko peruspäivärahaa tai ansiopäivärahaa. Kansaneläkelaitos, eli Kela huolehtii perusturvan eli peruspäivärahan ja työmarkkinatuen maksusta. Työttömyyspäiväraha maksetaan ansiopäivärahana niille, jotka ovat vakuutettuna työttömyyskassassa. Mikäli toimit yrittäjänä sekä palkansaajana tulee sinun valita kumpaan työttömyyskassaan liityt. Valinta kannattaa tehdä sen mukaan, kumpi on päätoiminen. (Syt n.d.b.)

Ansiosidonnaisen päivärahan saamiseen on vuodesta 2015 lähtien riittänyt työssäoloehdoksi enää 15 kuukautta. Mikäli yritystoiminta on kokonaan lopetettu tai oma työllistymisesi on päättynyt, voit saada päivärahaa. Päivärahan saamiseksi tulee ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi. Vuonna 2019 työssäoloehto edellyttää vähintään 12 816€ maksettua eläkevakuutusmaksua, joko YEL, MYEL, TYEL eläkevakuutusta. Ansiopäivärahan saamiseen vaikuttaa myös se aika jolloin yritystoiminnan lopettamiseen liittyy yritysomaisuuden myyntivoitto jaksotetaan. (Syt n.d.b)

8 TOIMINNAN ALOITUKSEN MUISTILISTA

Tässä osioissa haluan nostaa esille niitä tärkeitä asioita, joita yrittäjän on hyvä pitää mielessä, kun yritystoiminta on alkanut:

- Huolehdi, että kassavirtasi on riittävä, tee kassavirtaennusteita ja huomio kausivaihtelut.
- Noudata budjettia.

- Kun perustat yrityksen saat lukuisia yhteydenottoja, mieti tarkkaan mihin kannattaa lähteä mukaan.
- Muista maksaa verot ja käänny tarvittaessa verotoimiston puoleen.
- Muista kiinnittää huomiota sopimuksiin ja käytä tarvittaessa asiantuntijoita apunasi.
- Muista lupa-asiat.
- Mikäli kirjanpito ei ole sinun alaa, osta palvelu ammattilaiselta, mutta huolehdi, että ymmärrät oman yrityksen kirjanpidon.
- Tee markkinointikalenteri ja noudata sitä.
- Verkostoidu muiden yrittäjien kanssa.
- Vakuutukset, YEL vakuutus, eli yrittäjän eläkevakuutus on ainoa pakollinen vakuutus, pois lukien toimialakohtaiset lakisääteiset vakuutukset.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Mielestäni käyn opinnäytetyössäni läpi yrityksen perustamiseen liittyvät asiat loogisessa järjestyksessä. Alussa tuon esille yritystoiminnan trendien muutoksista. Tärkeimpiä asioita yrityksen perustamisessa on liiketoimintasuunnitelma, joka kannattaa tehdä ennen kuin perustaa yrityksen. Liiketoimintasuunnitelmassa käsitellään laajasti yrityksen eri asioita läpi, joihin ei muuten välttämättä tulisi keskittyä. Lisäksi rahoittajat vaativat aloittavilta yrittäjiltä liiketoimintasuunnitelman. Liiketoimintasuunnitelman jälkeen on hyvä miettiä yhtiömuotoa ja siihen liittyviä asioita, esimerkiksi osakeyhtiön rajattua vastuuta yrittäjälle. Rahoitus- ja vakuutusasiat on lähes kaikille yrityksille haasteellisia, onnistuin tuomaan tähän eri rahoitusmuodoista tärkeimmät juuri aloittavalle yrityksille.

Opinnäytetyöhön olen saanut kolmen yrittäjän arvioita työstäni, olen saanut heiltä parannusehdotuksia työhöni ja kommentteja valmiista työstäni. Kommentteja käytetään johtopäätöksinä oppaan toimivuudesta. Kommenttien perusteella opas on kattava yritystoiminnan aloittamiseen, sekä sopivan tiivis ymmärtämään tärkeimpiä asioita yritystoiminnan aloituksesta.

Yrittäjä joka on toiminut muun muassa kirjanpitoyrittäjänä, sekä muutamassa eri yrityksessä pienyrittäjänä noin 10 vuoden ajan kommentoi työtäni näin:

”Tässä opinnäytetyössä on hyvin käsitelty lyhyesti aloittavalle yrittäjälle tärkeitä asioita, ja ohjataan asiantuntijoiden käyttämiseen. Asiantuntijoilta saa sitten enemmän neuvoja tarvittavista toimenpiteistä vakuutuksissa, kirjanpidossa ja mainonnassa. Laajemminkin asioita olisi voinut esittää, mutta opinnäytetyön tarkoitus ei liene ollut perehtyä yksityiskohtaisesti esim. kirjanpidon yksityiskohtiin. Ehkä hiukan enemmän pohdintaa

esim. "mappikirjanpidon" ja sähköisen taloushallinnon eroista ja käytännön hyödyistä/vaatimuksista olisin kaivannut, koska "kirjanpitäjä on yrittäjän paras kaveri" ja kirjanpito on näistä palveluista tärkein. "

Toinen yrittäjä keneltä sain kommentteja työstäni, on aloittanut yrittäjänä vasta tämän vuoden 2019 aikana. Tämä yrittäjä kommentoi työtäni näin:

"Pidän opasta hyvänä ja helppolukuisena tiivistelmänä aiheesta. Tämän pohjalta on helpompi lähteä syventymään yrityksen perustamisen eri osa-alueisiin ja prosessin edetessä voi palata oppaan pariin hakemaan nopeaa lisätietoa. Sääntelyn ja lainsäädännön muuttuessa lukijan on tärkeä tarkastaa tiedot lähteiden kautta, joten on hyvä, että tekijä on käyttänyt runsaasti sähköisiä lähteitä."

Kolmas yrittäjä on toisen polven yrittäjä ja toiminut yrittäjänä noin viisi vuotta. Yrittäjä kommentoi opastani näin:

"Opinnäytetyössä on hyvin ja selkeästi kerrottu pääpiirteittäin yrittäjyyden alkuvaiheista. Oppaasta löytyy myös paljon vinkkejä siihen, mistä saat apua yrittäjyyden alkupuolella (uusyrityskeskus yms.), mutta yrittäjyyteen kouluttavista opistoista ei hirveästi ole mainintaa (Suomen yrittäjäopisto, AEL). Itse vuoden mittaisen yrittäjäkurssin käyneenä koen, että jokaisen aloittavan yrittäjän olisi fiksua miettiä lisäksi vaihtoehtoa yrittäjyyskursseista, joten niistä opistoista ja niiden kursseista voisi olla enemmänkin mainintaa tämän tyyppisessä oppaassa. Tietoa yrittäjyyden aloittamisesta löytyy kyllä netistä, mutta yleensä kokonaiskuvan saamiseksi joutuu hyppimään sivulta sivulle. Tähän oppaaseen on kuitenkin hienosti koottu ne tärkeimmät asiat yhteen nippuun. Itse olisin ollut kovin kiitollinen tämän tyyppisestä oppaasta yrittäjyyteni alkuvaiheilla."

Tekemäni perustamisoppaani aloittavalle yrittäjälle on mielestäni sopivan pituinen, mutta sisällöltään kuitenkin riittävän laaja, niille joiden on tarkoitus hyödyntää opasta oman yrityksen perustamisessa. Kommenttien perusteella oppaassa on tärkeimmät asiat käsitelty riittävän kattavasti. Käytin oppaassani runsaasti eri lähteitä, enimmäkseen sähköisiä lähteitä, jotta lähteet voidaan tarkistaa esimerkiksi lainsäädännön muuttuessa. Tämän työn avulla sain itselleni paljon lisätietoa yrityksen perustamisesta, yritysrahoituksesta, yritysvarakuutuksista ja monista käytännön asioista, joita voin käyttää omassa työssäni yritysasiakkaiden kanssa rahoitusosalalla. Työni on hyvä pohja ammatillisen osaamiseni vahvistamiseksi ja opinnäytetyöni tulee auttamaan minua myös tulevaisuudessakin, kun arvioidaan kykyäni toimia rahoitusosalalla yritysasiakkaiden kanssa. Pidän opinnäytetyötäni onnistuneena tuotoksena auttamaan Hämeen ammattikorkeakoulun työelämäpalveluissa niitä, jotka yritystoiminnan aloittamista harakitsevat. Työelämäpalveluissa on paljon eri elämäntilanteessa olevia, jotka saattavat tarvita opinnäytetyötäni yrityksen perustamiseen. Toivon, että työstäni on mahdollisimman paljon apua heille.

LÄHTEET

(Accountor go n.d.) *Yrittäjän vakuutukset – mitkä ovat pakollisia, mitkä vapaaehtoisia?* Haettu 02.06.2019. <https://go.accountor.fi/yrittajan-vakuutukset/>

Andelmin-Salo E., *Aloittavan pienyrittäjän rahoitusvaihtoehdot*. Opinnäytetyö Liiketalous, 2017 Turun Ammattikorkeakoulu. Haettu 31.5.2019 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/131730/Andelmin-Salo_Elena.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Business Finland n.d. *BUSINESS FINLANDIN RAHOITUSPALVELUT*. Haettu 15.5.2019. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/>

Carlsson, M., Fogelholm, C., Herler, C., Krook, Å., Lindqvist, A., Merikalla-Teir, H., Syrjänen, J., Tuominen, S., von Weissenberg, U., *Sopimusriskit 2014*. Haettu 17.5.2019 HAMK Ebook Central -tietokanta. Alma Talent. [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/HAIBIXGTFF#kohta:112](https://verkkokirjahylly-almatalent.fi.ezproxy.hamk.fi/teos/HAIBIXGTFF#kohta:112)

Eduskunta (2019). Hallituksen esitys eduskunnalle yksityisen osakeyhtiön vähimmäispääomavaatimuksen poistamista koskevaksi lainsäädännöksi. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_238+2018.aspx

Hannu, E-L., *Rakentamisen Laatu 2016*. Haettu 11.5.2019. <https://www.rala.fi/ajankohtaista/blogit/tarkasti-kuvattu-referenssi-puu-yrityksen-puolesta/>

Hesso, J., 2015, *Hyvä liiketoimintasuunnitelma*. Vantaa: Hansaprint Oy. Haettu 19.05.2019 HAMK Ebook Central –tietokanta. <https://kauppamaritieto-fi.ezproxy.hamk.fi/fi/s/ak/kirjat/hyva-liiketoimintasuunnitelma-2015/>

Hietala, H., Järvensivu, P., Kaivanto K. & Kyläkallio, K., 2016. *Yrityksen asiakirja ja sopimusopas* Helsinki: Alma Talent.

Holvi. 2019 *Hinnoitteluopas pienyrittäjille*. Haettu 11.5.2019 https://cdn2.hubspot.net/hubfs/2327458/Content%20campaign%20materials/Content%20of-fers/FI/Pricing%20guide/Hinnoitteluopas%20pienyritta%CC%88ja%CC%88lle.pdf?utm_campaign=FI_CM_Pricing&utm_source=hs_automation&utm_medium=email

https://www.op.fi/yrittajien-rahautus/rahoitus/rahoitus-2019/&utm_content=65267857&hsenc=p2ANqtz--Vwnx8QzPsKdMukooSo_qzfAKroaCRVHS5fhMpf3cx8UrlYp5EEY8XKkMh3-aCj16C0Wc1vtUU2xD6gNNdYCI7BTehA&hsmi=65267857

Honkamäki, T., Kujanpää, E., & Pennanen, M. (2018). *Yritysjärjestelyjen käsikirja, Kirjanpito, verotus ja yhtiöoikeus* Helsinki: Alma Talent.

Holopainen, T. 2016. *Yrityksen perustamisopas* Porvoo: Bookwell Oy.

Jääskeläinen, J., *Älä Yritä! Tätä sinulle ei kerrota yrittämisestä*, 2015. Haettu 20.05.2019. HAMK Ebook Central –tietokanta. <https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.hamk.fi/fi/s/ak/kirjat/ala-yrita-tata-sinulle-ei-kerr-rota-yrittamisesta-2015/markkinointi-mahdollistaa-myyntin/?coll=6>

Kyyrönen V., 2010 *Kilpailija-analyysi Tampereen alueella*. Opinnäytetyö. Liiketalous. Tampereen ammattikorkeakoulu. Haettu 20.5.2019- https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/23103/Kyyronen_%20Ville.pdf?s

Lehtovirta H., 2013 *Aloittavan yrityksen rahoitus*. Opinnäytetyö. Liiketalous. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Haettu 22.5.2019. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/60571/Heikki_Lehtovirta.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lähteenmäki H., 2014 *Opas factoringrahoituksesta pk- ja kasvuyrityksille*. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Liiketalous. Haettu. 02.06.2019. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/75150/Opinnaytetyo_HeikkiLahtenmaki.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Minilex n.d.a *Osakeyhtiön yhtiöjärjestys*. Haettu 18.05.2019. <https://www.minilex.fi/a/osakeyhti%C3%B6n-yhti%C3%B6j%C3%A4rjestys>

Minilex. n.d.b *Avoin yhtiö ja yhtiösopimus*. haettu 18.05.2019. <https://www.minilex.fi/a/avoin-yhti%C3%B6-ja-yhti%C3%B6sopimus>

Minilex. n.d.c *Kommandiittiyhtiön yhtiösopimus*. haettu 18.05.2019. <https://www.minilex.fi/a/kommandiittiyhti%C3%B6n-yhti%C3%B6sopimus>

Minilex n.d.d *Osuuskunnan hallintoneuvosto*. Haettu 18.5.2019. <https://www.minilex.fi/a/osuuskunnan-hallintoneuvosto>

Osuuspankki 2019, *Uuden yrityksen rahoittaminen*. Haettu 22.5.2019 <https://www.op.fi/yritykset/yrittajan-palvelut/yrityksen-perustaminen/uuden-yrityksen-rahautus>

Patentti- ja rekisterihallitus n.d.a. Yksityisen elinkeinonharjoittajan ("toiminimen") perustamisilmoitus. Haettu 4.5.2019.

<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/perustaminen.html>

Patentti- ja rekisterihallitus n.d.b. Osakeyhtiön perustamisilmoitus. Haettu 04.05.2019. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen.html>

Patentti- ja rekisterihallitus n.d.c. Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö perustamisilmoitus. Haettu 4.5.2019. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/avoinyhtiojaky.html>

Patentti- ja rekisterihallitus n.d.d. Osuuskunta perustamisilmoitus. Haettu 04.05.2019. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/muutyritysmuodot/osuuskunta.html>

Patentti- ja rekisterihallitus 2019. Yritysten lukumäärä kaupparekisterissä. Haettu 05.05.2019. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/lkm.html>

Sekki, A., Niemi, M. 2016. *Menesty yrittäjänä 68 käytännön ohjetta*. Helsinki: Alma Talent. Haettu 11.05.2019. HAMK Ebook Central -tietokanta [https://bisneskirjasto-almatalent.fi/ezproxy.hamk.fi/teos/IAGBHXCTEB#kohta:V\(\(20\)MYYNNTIIN\(\(20\)JA\(\(20\)MARKKINOINTIIN\(\(20\)LIITTYV\(\(c4\)T\(\(20\)ASIAT\(\(20\):\(37\(\(20\)Hanki\(\(20\)hyvi\(\(e4\)\(\(20\)referenssej\(\(e4\)\(\(20\)\(\(272d\)\(\(20](https://bisneskirjasto-almatalent.fi/ezproxy.hamk.fi/teos/IAGBHXCTEB#kohta:V((20)MYYNNTIIN((20)JA((20)MARKKINOINTIIN((20)LIITTYV((c4)T((20)ASIAT((20):(37((20)Hanki((20)hyvi((e4)((20)referenssej((e4)((20)((272d)((20)

Sundberg, V., 2017. Myyntisaamisten rahoittamisen eri muodot ja hinnoittelu Suomessa. Kauppatieteiden kandidaatintutkielma. Talousjohtaminen Lappeenranta University of Technology. Haettu 02.06.2019. <http://lutpub.lut.fi/bitstream/handle/10024/148939/KANDI%20Lutpub.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Suomen riskienhallintayhdistys n.d. *Mistä riskienhallinnasta on kysymys*. Haettu 30.05.2019. <https://www.pk-rh.fi/riskienhallinta.html>

Syt n.d.a. *Jos jäät työttömäksi*. Haettu 02.06.2019. <https://sytt.fi/jos-jaat-tyottomaksi/>

Syt n.d.b. *Työttömyysturvajärjestelmä Suomessa*. Haettu 02.06.2019. <https://sytt.fi/tietoa/tyottomyysturvajarjestelma-suomessa/>

TE-palvelut 2018, Haettu 06.05.2019. https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/yritykselle/aloittavan_yrittajan_palvelut/starttiraha/index.html

Tepora J., *Rahoitusmuodot ja vakuudet*, Helsingin Kamari Oy/ Helsingin seudun kauppakamari ja tekijä. 2013. Haettu 30.05.2019. HAMK Ebook

Central -tietokanta <https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.hamk.fi/fi/s/ak/kirjat/rahoitusmuodot-ja-vakuudet-2013/7-factoring/?coll=4>

Uusyrittäjäkeskus (2019). Perustamisopas alkavalle yrittäjälle. Haettu 5.5.2019. https://ejulkaisu.grano.fi/uusyrittäjäkeskus/perustamisopas_2019#p=46

Uutela J-P., *Joukkorahoitus startup-yrityksen rahoitusmuotona*. 2017 Opinnäytetyö Hämeen Ammattikorkeakoulu. Haettu 02.06.2019. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/139678/Uutela_Jussi-Pekka.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Yritystulkki n.d. *Ulkopuoliset sijoittajat*. Haettu. 02.06.2019. <https://www.yritystulkki.fi/fi/alue/oulu/toimiva-yrittaja/rahoitus/sijoittajat/>

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä, n.d. *yksityisen elinkeinoharjoittajan perustamisilmoitus*. <https://www.ytj.fi/index/ilmoittaminen/perustamisilmoitus/yksityinenelinkeinoharjoittaja.html>

Yrittäjät n.d.a. *Rahoitussuunnittelu*. Haettu 22.05.2019. <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/talouhallinto-ja-maksut/rahoitussuunnittelu/vakuudet-317461>

Yrittäjät n.d.b. *Virheellinen kirjanpito voi tulla kalliiksi – ammattiapu kannattaa*. Haettu 30.05.2019. <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittäjyydesta/yrityksen-perustaminen/yrityksen-kirjanpito-566002>

Yrittäjät n.d.c. *Yrityksen laskutus kuntoon. Pikaohjeet uudelle yritykselle*. Haettu 30.05.2019. <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittäjyydesta/yrityksen-perustaminen/yrityksen-laskutus-kuntoon-566003>

Yrittäjät n.d.d. *Yrittäjyys Suomessa*. Haettu 22.05.2019. <https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/yrittajyys-suomessa-316363>

Yrityksen perustaminen n.d. *Kevytyrittäjyys*. Haettu 30.05.2019 <https://yrityksen-perustaminen.net/kevytyrittajyys/>

Suomen Ekonomit, *Maiju Haapaniemi, TEK, Noora Yli-Huumo, Suomen Ekonomit* Artikkelia päivitetty 11.04.2019. Haettu 18.05.2019. https://www.ekonomit.fi/kirjoitukset/-/asset_publisher/BkI3SXTU5i6u/content/osakassopimus-maarittelee-yhtion-osakkaiden-valiset-pelisaannot?ekoCategoryId=&curAsset=347563&stId=47462

Verohallinto 2019. *Uudet yrittäjät. Uuden yrityksen verotus*(power point). Haettu 21.05.2019. https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tietoa_verotuksest/esitys_ja_opetusmateriaali/uudet_yrittaja/

Kuva 1. Suomen yrittäjät. Suomen uudistaminen ei onnistu ilman yrityksiä. Haettu 06.05.2019. https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/sy_esittely2019.pdf

Kuva 2. Hesso, J., 2015, *Hyvä liiketoimintasuunnitelma*. Vantaa: Hansaprint Oy. Haettu 30.05.2019 HAMK Ebook Central -tietokanta <https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.hamk.fi/fi/s/ak/kirjat/hyva-liiketoimintasuunnitelma-2015/>

Kuva 3. Patentti- ja rekisterihallitus Kaupparekisterin käsittelymaksuhinnasto. n.d.e. Haettu 05.05.2019. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/hinnasto/kasittelymaksut.html>

Kuva 4. Verohallinto 2019. *Uudet yrittäjät. Uuden yrityksen verotus* (power point). Haettu 21.05.2019. https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tietoa_verotuksest/esitys_ja_opetusmateriaali/uudet_yrittaja/

Kuva 5. *Suomen rahalaitosten myöntämät euromääräiset lainat yrityksille, kanta ja keskiporko*. Haettu 31.05.2019. https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/rahalaitosten-tase-lainat-ja-talletukset-ja-korot/kuviot/rati-kuviot-fi/vaade_kanta_ja_korko_chrt_fi/

Kuva 6. Sundberg, V., 2017. Myyntisaamisten rahoittamisen eri muodot ja hinnoittelu Suomessa. Kauppatieteiden kandidaatintutkielma. Talousjohtaminen Lappeenranta University of Technology. Haettu 02.06.2019. <http://lutpub.lut.fi/bitstream/handle/10024/148939/KANDI%20Lutpub.pdf?sequence=1&isAllowed=y>